

SV REVIJA



SLOVENSKA VOJSKA
PRAZNUJE MAJA

4 INTERVJU

V ZAVEZNIŠTVU SMO V DRUŽBI NAJSODOBNEJŠIH VOJSK

9 IZPOSTAVLJAMOV CERKLJAH OB KRKI PRAZNOVALI DAN SV
SPOŠTOVANI PRIPADNIKI IN PRIPADNIKI
SLOVENSKE VOJSKE!**14 SPREMLJAMO**SVET ZA ZUNANJE ZADEVE EU O SODOBNIH
VARNOSTNIH IZZIVIH
PREDSTAVILI SEGMENT PODZEMNE VODE
NA OSREDNJEM VADIŠČU SV**16 AKTUALNO**NA SEZNANITVE KAR TRI ČETRT VOJAŠKIH OBVEZNIKOV
VISTARJI 2001 SE PREDSTAVIJO**21 IZ NAŠIH ENOT**VOJAŠNICE MAJA TRADICIONALNO ODRPLE SVOJA VRATA
NA VOJAŠKI MEDICINSKI VAJI VADILE
MEŠANE ZAVEZNIŠKE EKIPE
NA MISIJO V LATVIJO ODHAJAJO INŽENIRCI
ČRNOGORSKI PROTIMINSKI POTAPJAJČI
SE URIJO V SLOVENIJI**25 MEDNARODNA VOJAŠKA VAJA
JADRANSKI UDAR 2019****40 OBRAZI**RAZNOVRSTNO DELO JE NAJBOLJŠA MOTIVACIJA
DOBER PODČASTNIK MORA BITI VOJAKOM ZGLED**42 ŠPORT V VOJSKI**

ČIM PREJ DOSEČI OLIMPIJSKO NORMO

45 IZ VOJAŠKE ZGODOVINEPARTIZANSKI TOP
BRZOSTRELKA THOMPSON M 1928 A1**48 PREŽIVETJE**

PEČICA

49 SPODBUDNA MISELLEPA SUZANA, NAVZKRIŽNO ZASLIŠEVANJE,
SAMODRŽCI IN DEMOKRACIJA**49 PREBRALI SMO**BORIS BOLFEK: NASTANEK IN RAZVOJ
SLOVENSKE TO 1968-1990**50 RAZVEDRILLO**NAGRADNA KRIŽANKA
POIŠČI PET RAZLIK

8



21



29



37



18



25



34



42



Slovenska vojska praznuje

Slovenska vojska praznuje maja svoj dan. 15. maja 1991 so domovini prisegli prvi slovenski naborniki, ki so vojaški rok služili v Teritorialni obrambi Republike Slovenije. Ta se je pozneje preoblikovala v Slovensko vojsko. Naborniki so na ta dan prisegli oboroženi sili, ki je skupaj z drugimi nacionalnovarnostnimi strukturami nastajajoče države le mesec in pol pozneje zmagala v vojni za Slovenijo. Tudi po osemindvajsetih letih uspešnega delovanja vojske v samostojni Sloveniji smo na njene pripadnike še vedno ponosni, kot smo bili, ko so prvič slovesno prisegli.

Slovenska vojska se danes srečuje z veliko izzivi, zlasti na kadrovskem in materialnem področju. Dolgoletni varčevalni ukrepi in pomanjkanje denarja so pustili posledice, ki jih čutimo predvsem na področjih zagotavljanja pripravljenosti vojske in oblikovanja novih vojaških zmogljivosti. Več o tem lahko preberete v prvem intervjuju z načelnico Generalštaba Slovenske vojske generalmajorko Alenko Ermenc.

Čeprav je Slovenija leta 2003 ob prehodu na poklicno vojsko ukinila obvezno služenje vojaškega roka v miru, potekajo že tradicionalno maja seznanitve vojaških obveznikov z njihovimi nalogami in pravicami. Letos je bilo posebej veselo v Beltincih, Vipavi, na Postojnskem in Ilirskobistriškem, kjer se je ohranila oblika nabora, ko se naborniki v družbi deklet na kraj seznanitve pripeljejo na pisano okrašenih vozovih. Več o tem lahko preberete v reportaži iz Vipave. Na visti, kot na Vipavskem imenujejo prireditve, ko fantje postanejo vojaški obvezniki, je sodelovalo devet vozov z vojaškimi obvezniki, rojenimi leta 2001.

Maja izvaja Slovenska vojska tudi številne vadbene aktivnosti in mednarodne vojaške vaje. Letošnje regijske vaje potekajo pod geslom Močnejši skupaj. Slovenska vojska tako krepi usposobljenost in pripravljenost svojih sil. Skupne vadbene aktivnosti z zavezniškimi in partnerskimi vojskami so prav tako priložnost za osebno, strokovno, tehnično in taktično povezovanje, s čimer se oblikujejo učinkovitejše in odzivnejše vojaške sile za zagotavljanje varnosti ter ohranjanje miru.

Marko Pišlar



V ZAVEZNIŠTVU SMO V DRUŽBI NAJSODOBNEJŠIH VOJSK

Pogovor z načelnico Generalštaba Slovenske vojske
generalmajorko Alenko Ermenc



Slovenska vojska praznuje maja svoj praznik na dan, ko so 15. maja leta 1991 svoji domovini prisegli prvi slovenski naborniki, ki so vojaški rok služili v takratni Teritorialni obrambi Republike Slovenije. Slovenska vojska, ki je nastala s poznejšim preoblikovanjem, je v letih svojega delovanja dokazala, da zmore in zna uresničiti vse naloge, ki so ji dodeljene, in to ne glede na številne izzive, s katerimi se danes spoprijema zaradi večletnega pomanjkanja finančnih sredstev, kar je najopaznejše na kadrovskem ter materialnem področju. Ob dnevu Slovenske vojske smo se o tem in veliko drugih sodobnih vprašanjih v Slovenski vojski pogovarjali z načelnico Generalštaba Slovenske vojske generalmajorko Alenko Ermenc.

Besedilo: Marko Pišlar
Foto: Bruno Toič

Mineva pol leta, odkar ste konec novembra prevzeli vodenje Slovenske vojske. Kaj vam imenovanje na mesto načelnice Generalštaba Slovenske vojske osebno pomeni?

Imenovanje mi predstavlja veliko odgovornost, hkrati pa pomeni trdo delo pri reševanju novih izzivov in nakopičenih težav iz preteklosti.

Ocena o stanju bojne pripravljenosti za leto 2018, ki sta jo z ministrom za obrambo Karlom Erjavcem aprila predstavila predsedniku Republike Slovenije in vrhovnemu poveljniku Borutu Pahorju, je nespremenjena. Katere težave so v Slovenski vojski največje?

Ključne težave Slovenske vojske lahko povežemo predvsem z viri. Na kadrovskem področju na pripravljenost Slovenske vojske enako kot v preteklih obdobjih negativno vplivajo nezadostno število pripadnikov stalne sestave in pogodbenih pripadnikov rezervne sestave, precejšen je primanjkljaj vojakov, slabša je starostna struktura pripadnikov in povečan je delež delovnih invalidov v Slovenski vojski. Tudi popolnitev z oborožitvijo, strelivom in minskoeksplozivnimi sredstvi, raketami ter bojno in nebojno opremo ne zagotavlja nujnih obrambnih zmogljivosti države. Tehnično zastarela oprema in sredstva v operativni uporabi se ne nadomeščajo v želenem obsegu. Večletni zastoj posodobitve negativno vpliva na vzpostavljane zmogljivosti in pripravljenost Slovenske vojske, kar se kaže predvsem v zmanjšanju učinkovitosti in sposobnosti enot za bojevanje, preživetje ter zaščito sil. Razvoj vojaške infrastrukture je zaradi nezadostnih finančnih sredstev minimalen in usmerjen v ključne zmogljivosti. Infrastruktura za usposabljanje, torej vadišča, poligoni in strelišča, ne izpolnjujejo zahtev glede velikosti in opremljenosti. Večina vadišč in strelišč je zastarela in infrastrukturno neprimerna. Oprema je stara in vzdrževana le v najnujnejšem obsegu. Vse to vpliva na obseg in kakovost usposabljanja, bojno moč in vzdržljivost Slovenske vojske.

Področje kadra v Slovenski vojski ostaja eno izmed najtežavnejših. Kateri so najpomembnejši razlogi za kadrovsko podhranjenost in velik odtok kadra iz vojske?

V Slovenski vojski se srečujemo tako s količinskim kot kakovostnim vidikom kadrovske podhranjenosti. Ne samo da je ob večjem številu vse zahtevnejših nalog pripadnikov

stalne sestave SV vsako leto manj, vse bolj težaven je tudi primanjkljaj mladih častnikov ter specialistov rodov in služb. Odgovor na vprašanje o razlogih za kadrovske težave v vojski je preprost. Vojaška služba, tako poklicna kot pogodbená, očitno ni dovolj konkurenčna na trgu dela. S poklicno vojsko smo zavestno sprejeli tudi pogoje trga dela v tržni ekonomiji, kar pomeni, da je treba za posamezno delo plačati toliko, kolikor ga vrednotijo kandidati za zaposlitev. Trenutno mladi pričakujejo dobro plačilo za opravljanje vojaške službe. Glede tega Slovenija ni nikakršna posebnost v primerjavi z drugimi državami s poklicno vojsko. Posebni smo samo po tem, da se na to težavo že leta ne odzivamo z ustreznimi sistemskimi ukrepi. Med njimi sta najpomembnejša dva, in sicer ustrezna plača ter primerno nadomestilo, na primer bonitete ali kompenzacije zaradi svojevrstnosti vojaškega poklica.

S poklicno vojsko smo zavestno sprejeli tudi pogoje trga dela v tržni ekonomiji, kar pomeni, da je treba za posamezno delo plačati toliko, kolikor ga vrednotijo kandidati za zaposlitev.

Kakšne predloge in ukrepe boste predlagali, da bi izboljšali kadrovsko stanje v Slovenski vojski?

S tem vprašanjem se intenzivno ukvarjamo znotraj Slovenske vojske, aktivni smo tudi v delovni skupini ministrstva. Na vprašanje sem delno že odgovorila. Dodala bi, da bi morali uveljaviti zakonsko že določene, vendar do zdaj še nezagotovljene, ugodnosti s področja celostne skrbi za pripadnike in njihove družinske člane, kot to že določa Zakon o službi v SV iz leta 2007, torej že 12 let. Slovenska vojska bo na trgu delovne sile zaželen zaposlovalec za mlade takrat, ko bodo lahko verjeli, da bo preživet čas v vojski zanje koristen pri razvoju nadaljnje poklicne poti in sočasno prijazen do njihove družine. Že dalj časa poteka razprava o oblikovanju sistema zaporedne delitve kadrov med različnimi deli nacionalnovarnostnega sistema, saj tekmovanje za kader med njimi stanje poslabšuje. Pri tem je treba preučiti možnost vzpostavitve sistema, v katerem bi se posamezniki po opravljeni vojaški službi zaposlili v poklicnih nacionalnovarnostnih struktur. Rešiti bi bilo treba tudi problematiko vojakov po 45. letu. Pri tem je nujno sprejeti zakonsko ureditev, s katero se vsem pripadnikom SV, ki imajo sklenjeno delovno razmerje z Ministrstvom za obrambo za določen čas, po 45. letu

omogoči zaposlitev za nedoločen čas v javnem sektorju ter prenos plačnih razredov ob razporeditvi v drugi državni organ. S sprejetjem teh ukrepov bi lažje dosegli cilj, ta pa je podvojiti koeficient uspešnosti popolnjenja Slovenske vojske ob upoštevanju sistemskih rešitev in izkušenj drugih držav s poklicnimi vojskami ter uvesti dodatne ugodnosti, kot so dodatki in statusne ugodnosti za pripadnike SV, ki bodo spodbudili mlade, da se odločijo za vojaški poklic.

Slovenska vojska je lani kljub vsemu uspešno opravila vse naloge doma in v tujini. Nekatere so bile zaradi pomanjkanja različnih virov izvedene z višjo stopnjo tveganja. Kaj to pomeni?

Bojno tehniko in opremo, nujno za uresničevanje nalog, Slovenska vojska zaradi pomanjkanja že več let zagotavlja z združevanjem sredstev iz več enot v enoto, ki se pripravlja

oziroma usposablja za nalogo. Tak način zagotavljanja sredstev ni ustrezen, saj zaradi povečane porabe virov, oborožitvenih sistemov in opreme povzroča vse več iztrošenosti ter hitrejšo izločanje sistemov in opreme iz operativne uporabe, kar pa vsako leto povečuje tveganje za izvedbo dodeljenih nalog. Nezadostno število pripadnikov stalne sestave in pogodbenih rezervistov v Slovenski vojski, še posebno pa velik primanjkljaj vojakov, zahteva ta nujno prerazporejanje zlasti specialističnega kadra med enotami ali znotraj enot ter vplivata na zmanjšano sposobnost in povečanje tveganja za pravočasno, učinkovito ter kakovostno izvedbo dodeljenih nalog. Enote zato niso več sposobne samostojno in v celoti kadrovsko popolniti zahtevanih zmogljivosti predvsem za vzpostavitev namensko oblikovanih bataljonskih bojnih skupin in začasnih enot za delovanje v mednarodnih operacijah in na misijah.

Pa vendar se Slovenski vojski na področju finančnih virov po daljšem obdobju zategovanja pasu kažejo boljši časi. Povečujejo se obrambni izdatki, do leta 2024 celo na 1,5 odstotka BDP. Tako bo več denarja dobila tudi Slovenska vojska. Za kaj ga boste prednostno potrošili?

Slovenska vojska se je v preteklosti srečevala z resnim pomanjkanjem finančnih sredstev,

kar je pustilo posledice, ki se danes vidijo predvsem na področjih njene pripravljenosti in oblikovanja novih zmogljivosti. Stanje se je začelo izboljševati leta 2017 in se je do danes že deloma popravilo, seveda pa desetletnega zaostanka v razvoju ni mogoče nadomestiti v tako kratkem času. Več finančnih sredstev smo že namenili za izboljšanje stanja na področju osebne in zaščitne opreme vojakov ter uniform. Povečali smo finančna sredstva za vzdrževanje materialnih sredstev in infrastrukture, usposabljanje in izobraževanje posameznikov ter za vaje. Konec lanskega leta se je po dolgem času začel z večjim projektom opremljanja v Slovenski vojski, in sicer

Doseganje pripravljenosti za delovanje je povezano z razvojem ustreznih poligonov, strelišč in vadišč. Slovenska vojska potrebuje za usposabljanje realistične razmere, v katerih se lahko pojavijo posamezne grožnje. Za doseganje tega sta nujni priprava in uporaba okolja, ki se čim bolj približa resničnim razmeram, za katere se Slovenska vojska usposablja.



z nakupom novih lahkih kolesnih oklepnih vozil 4 x 4. Projekt se nadaljuje tudi letos in bo predvidoma končan leta 2020. Povečanje finančnih sredstev nam bo omogočilo razvoj novega ciklusa za oblikovanje nujnih zmogljivosti in v to bodo prednostno usmerjena dodatna finančna sredstva. Za redno delovanje enot SV se bo v prihodnosti opremljanje usmerjalo v izboljšanje predvsem sposobnosti za nočno delovanje z novimi namerilnimi in opazovalnimi sistemi, dopolnitev in nadgradnjo opreme Bojevnika 21. stoletja za zaščito in preživetje pripadnika, popolnitev s pehotno oborožitvijo, zlasti zamenjavo iztrošene in manjkajoče oborožitve, in zamenjavo dotrajanih različnih tipov vozil ter logistične opreme. Trenutno se pripravljajo jasni načrti, v katerih bomo natančno določili, kaj in kdaj bomo kupovali. Lahko pa povem, da bomo nadaljevali in končali nekaj manjših projektov, kot so na primer nakup opreme za letališče v Cerkljah ob Krki in opreme za splošno inženirsko četo. Od večjih projektov načrtujemo posodobitev artilerije in zračne obrambe ter seveda formiranje dveh bataljonskih bojnih skupin.

Slovenska vojska za svoje delovanje potrebuje usposabljanja in urjenja ter vojaške vaje, ki jih njeni pripadniki izvajajo samostojno ali v sodelovanju z zavezniki. Za to so nujni primerna vojaška vadišča in poligoni. Glede na zaplete z osrednjim vadiščem SV v Postojni je to še toliko pomembnejše. Kakšen pomen ima osrednje vadišče v Postojni za dejavnosti SV in kaj bi njegova izguba pravzaprav pomenila za delovanje Slovenske vojske?

Doseganje pripravljenosti za delovanje je povezano z razvojem ustreznih poligonov, strelišč in vadišč. Slovenska vojska potrebuje za usposabljanje realistične razmere, v katerih se lahko pojavijo posamezne grožnje. Za doseganje tega sta nujni priprava in uporaba okolja, ki se čim bolj približa resničnim razmeram, za katere se Slovenska vojska usposablja. Vse to lahko zagotavljajo le ustrezno urejena in velika vadišča ter strelišča. Osrednje vadišče SV v Postojni je edino vadišče in strelišče, ki omogoča usposabljanje enot v takšnem obsegu, da so pripravljene

in usposobljene za opravljanje nalog oziroma delovanje. Slovenska vojska predstavlja jedro obrambnih zmogljivosti Republike Slovenije in je nosilka razvoja vojaških zmogljivosti ter vojaške obrambe države. Obrambna sposobnost države se izboljšuje z usposabljanjem in sodelovanjem s partnerskimi državami. Za izvedbo usposabljanj zunaj države bi vojska porabila več finančnih sredstev, časa za pripravo in izvedbo usposabljanja, prav tako bi se zmanjšala intenzivnost usposabljanj, konsolidacija enot po izvedbi usposabljanj pa bi bila daljša.

Nujno je preoblikovati prostorsko strukturo in operacionalizirati koncept vojaške strateške rezerve. Kaj bi s tem dosegli in kako?

Slovenska vojska je vojska slovenskega naroda in državljanov Republike Slovenije z jasno predpisanimi nalogami, med katerimi je osrednja izvajanje oboroženega boja s ciljem obrambe nedotakljivosti in celovitosti državnega ozemlja. To vključuje demonstracijo oborožene sile v miru, na primer pri podpori Policiji v obvladovanju ilegalnih migracij, hibridno delovanje, kibernetske grožnje in terorizem. Nacionalnovarnostni interesi Republike Slovenije so torej lahko ogroženi tudi brez neposredne vojaške ogroženosti države, in to tako močno, da to zahteva in opravičuje množično ter dolgotrajno uporabo nacionalnih vojaških zmogljivosti tudi na nacionalnem ozemlju, na primer pri širšem varovanju državne meje in varovanju kritične infrastrukture. Za takšne primere so nujne pravočasne in celovite sistemske priprave ne samo države, temveč vse družbe. V nasprotnem primeru smo lahko priča poskusom varnostno-obrambnega samoorganiziranja državljanov, kar lahko zadeve samo še bolj zaplete. Z okrepitevijo prostorske strukture SV s konkretno izvedbo koncepta vojaške strateške rezerve bi zato povečali varnostno in obrambno-vojaško odpornost družbe ter države. To bi tudi izboljšalo vpetost Slovenske vojske v družbo, s čimer bi dodatno povečali interes državljanov in državljanov za opravljanje različnih oblik vojaške službe, ki bi ga pred tem izboljšali z ustrežnejšo plačo in nadomestili.

Letos praznujemo 15 let vstopa Slovenije v zvezo Nato. Prav pripadnike in pripadniki SV ste v tem obdobju prispevali veliko v dobro delovanja zavezništva, ki letos praznuje častitljivih



70 let. Zakaj je članstvo v zavezništvu tako pomembno za Slovensko vojsko in kakšne koristi ji prinaša?

Svet se bistveno spreminja. Postaja vse bolj nestabilen in globalno dogajanje je nepredvidljivo. Z intenzivnim poslabševanjem varnostnih trendov v mednarodni skupnosti se povečuje verjetnost obsežnejših in dolgotrajnejših najslabših mogočih obrambno-vojaških scenarijev. Tudi Republika Slovenija je vpeta v takšno mednarodno dogajanje, nismo osamljen otok varnosti. Število kriznih žarišč se povečuje, napetosti naraščajo in pogosto preraščajo v odkrite vojaške konflikte. Prihodnji vojaški spopadi zaradi globalizacije ne bodo nujno oddaljeni, po obsegu omejeni in kratkotrajni ter z minimalnimi žrtvami. Tudi če bo težišče vojaškega delovanja zelo oddaljeno od našega nacionalnega ozemlja, bomo zaradi pomembne geostrateške lege izpostavljeni različnim oblikam hibridnega delovanja, vključno z možnostjo kinetičnega delovanja pod ravnijo odkritega vojaškega napada. Slovenija je v zavezništvu, ki zagotavlja sinergijo obrambne sposobnosti

vseh držav članic. Nato ni nadomestilo za lastne nacionalne vojaške zmogljivosti, je samo širši okvir in podpora naši vojaški sili. V zavezništvu smo v družbi najsodobnejših vojsk, ki določajo razvojne in operativne vojaške standarde. Nato nam ne daje vojaških zmogljivosti, nam pa s pridobivanjem znanja in izkušenj omogoča, da jih učinkoviteje oblikujemo. Za to so nujni ustrezní nacionalni viri, in sicer kadrovski, finančni, materialni in normativni. Ne Slovenska vojska, temveč mi kot državljani Republike Slovenije, smo odgovorni za to, koliko bomo izkoristili članstvo v zavezništvu. Nato neposredno daje malo, omogoča pa veliko.

Z imenovanjem na mesto načelnice Generalštaba SV ste postali prva ženska v vojskah držav članic Nata na najvišjem položaju v vojaški organizaciji. Tudi v večini sodobnih oboroženih sil zavezništva je vedno več žensk, ki poleg dolžnosti v podpornih in bojnih enotah zavzemajo najodgovornejše položaje v vojaški poveljniški strukturi. Za tujimi

Nato nam ne daje vojaških zmogljivosti, nam pa s pridobivanjem znanja in izkušenj omogoča, da jih učinkoviteje oblikujemo. Za to so nujni ustrezní nacionalni viri, in sicer kadrovski, finančni, materialni in normativni. Ne Slovenska vojska, temveč mi kot državljani Republike Slovenije, smo odgovorni za to, koliko bomo izkoristili članstvo v zavezništvu. Nato neposredno daje malo, omogoča pa veliko.

razvitimi oboroženimi silami na tem področju ne zaostaja niti Slovenska vojska, v kateri je zaposlen visok odstotek pripadnic. Kaj je glavni razlog, da se je zanimanje žensk za delo v vojski v zadnjih letih postopno povečalo? V preteklosti so imele nekatere vojske formalne omejitve za določene dolžnosti, ki bi jih opravljale ženske. Zdaj se to opušta in povečuje se delež žensk v vojski. Slovenska vojska ni imela v predpisih nikdar omejitev za dolžnosti, saj je uveljavljeno zagotavljanje enakih možnosti ne glede na spol. Prav zato se uvršča med vojske z dobrimi praksami. Vzdržujemo dosežen delež pripadnic v strukturi SV, ki znaša približno 15 odstotkov. Po zadnji primerjalni študiji, opravljeni v Natu, se je Slovenska vojska uvrstila na drugo mesto med državami zaveznicami glede na delež pripadnic v oboroženih silah in na četrto mesto med Natovimi partnerskimi državami. Menim, da postaja zagotavljanje po spolu mešane sestave vojske temelj za učinkovito sodobno vojaško organizacijo. ■

V CERKLJAH OB KRKI PRAZNOVALI DAN SV

V torek, 14. maja, so pripadniki SV z osrednjo slovesnostjo v Vojašnici Jerneja Molana v Cerkljah ob Krki praznovali 15. maj, dan Slovenske vojske. S praznovanjem so se spomnili dne, ko so pred 28 leti v tedanjem 510. učnem centru TO na Igju pri Ljubljani in 710. učnem centru TO v Pekrah pri Mariboru začeli služiti vojaški rok prvi slovenski naborniki. Na osrednji slovesnosti ob dnevu SV je bilo veliko visokih gostov iz političnega in vojaškega življenja, med njimi tudi predsednik RS in vrhovni poveljnik obrambnih sil Borut Pahor, predsednik Državnega zbora RS mag. Dejan Židan, minister za obrambo Karl Erjavec in načelnica GŠSV generalmajor-ka Alenka Ermenc. V postroju so stali tudi pripadniki enot SV in vojsk sodelujočih zavezniških ter partnerskih držav, ki se vse do sredine junija urijo na mednarodnih vojaških vajah v Sloveniji. Prireditev je popestril nastop Orkestra SV z glasbeno gostjo pevko Nušo Derenda, končala pa se je s podelitvijo najvišjih odlikovanj in priznanj zaslužnim posameznikom iz Slovenske vojske. Brigadirsko sabljo je prejel Ivan Mikuž.

Besedilo: Marko Pišlar
Foto: Bruno Toič





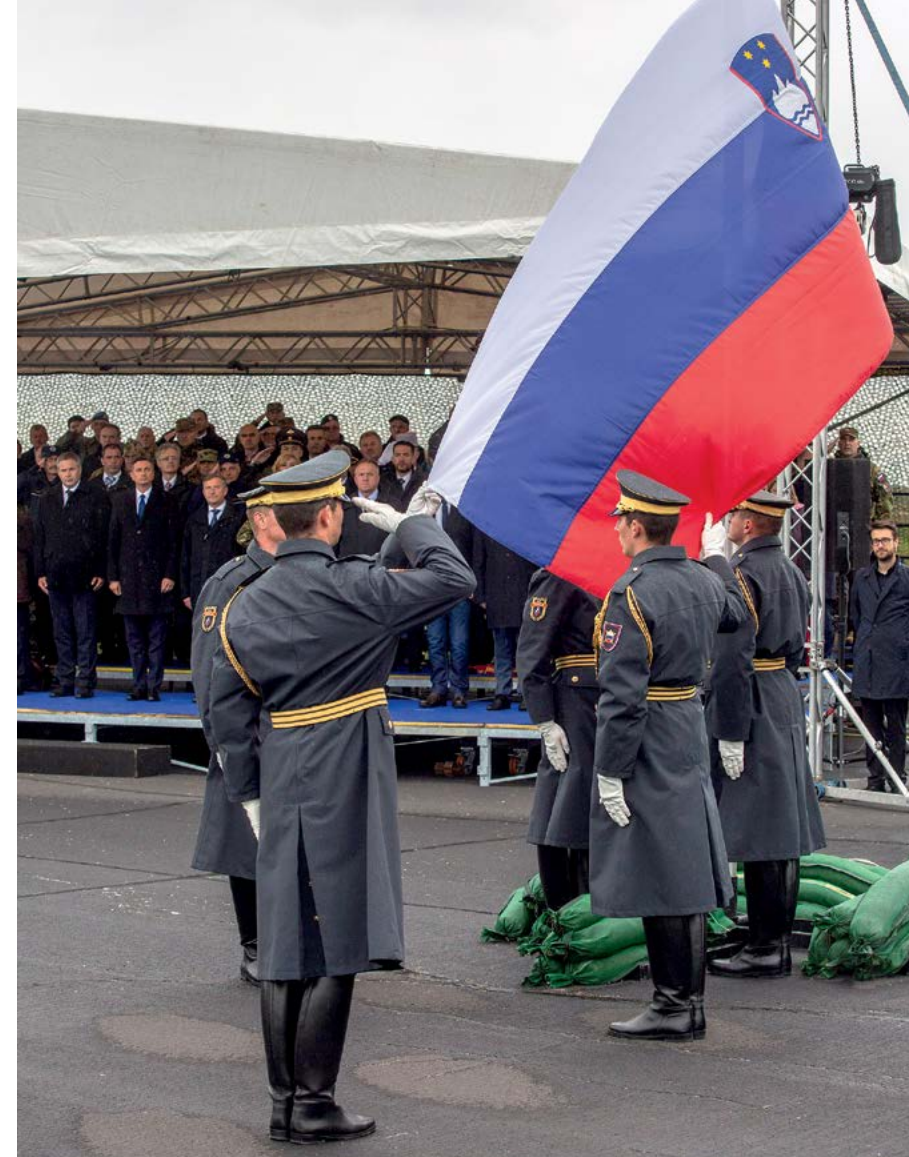
SPREJEM PREDSEDNIKA REPUBLIKE SLOVENIJE IN VRHOVNEGA POVELJNIKA OBRAMBNIH SIL BORUTA PAHORJA Z VOJAŠKIMI ČASTMI

V SLOVENSKI VOJSKI PONOSNI NA SVOJE IZKUŠNJE IN DOSEŽKE

Letošnja osrednja slovesnost ob dnevu SV se je začela s prihodom gardistov SV, ki so prinesli bojno zastavo Slovenske vojske. Sledil je postroj enot. Pripadniki Enote za specialno delovanje SV so pripeljali še slovensko zastavo in jo predali pripadnikom gardne enote SV, ki so jo ob zvokih slovenske himne ponosno dvignili na vrh droga. Postroj pripadnikov SV je najprej nagovorila gostiteljica slovesnosti, načelnica Generalštaba SV generalmajorka Alenka Ermenc. V uvodu je povedala, da ob pogledu na postroj pripadnic in pripadnikov pomisli na čas devetdesetih let, ki predstavlja začetek naše samostojne domovine in slovenske vojske. Generalka Ermenc je izpostavila, da so v Slovenski vojski ponosni na svojo razvojno pot in številne dosežke. Izpostavila je, da Slovenija tudi danes potrebuje dobro opremljeno, usposobljeno in pripravljeno vojaško silo. Slovenska vojska tako zagotavlja obrambo domovine v vse bolj nepredvidljivem mednarodnem okolju, podpira druge udeležence nacionalnega varnostnega sistema pri opravljanju nalog v Sloveniji in prispeva k mednarodnemu miru, varnosti ter stabilnosti. Načelnica je omenila, da so pripadnice in pripadniki Slovenske vojske vedno opravili dodeljene naloge doma in v mednarodnih operacijah ter na misijah. Poudarila je, da so med letoma 2017 in 2018 v Slovenski vojski z dodatnimi sredstvi ustalili



MINISTER ZA OBRAMBO KARL ERJAVEC JE V NAGOVORU IZPOSTAVIL POMEN ZAUPANJA, SPOŠTOVANJA IN LOJALNOSTI DO VOJAŠKE ORGANIZACIJE.



GARDISTI SV SO DVIGNILI SLOVENSKO ZASTAVO OB ZVOKIH DRŽAVNE HIMNE.

doseženo stopnjo razvoja na nekaterih področjih. »Takšno povečanje vseeno ni omogočalo nujnega razvojnega preskoka,« je izpostavila načelnica GŠSV in dodala, da se bo kadrovske primanjkljaje brez sprejetih celovitih sistemskih ukrepov, ki bi zagotovili večjo konkurenčnost vojaškega poklica, v naslednjih letih le še povečeval. Povedala je, da so pozitivne spremembe zmeraj mogoče, zahtevajo pa celostni pristop in takojšnje ukrepanje na nacionalni ravni. Gostiteljica slovesnosti ob dnevu SV se je vsem pripadnicam in pripadnikom zahvalila za njihov trud ter opravljeno delo. Iskreno jim je čestitala ob dnevu SV, zlasti tistim, ki delujejo v službi miru zunaj meja naše domovine.

DRŽAVLJANI SLOVENIJE POPOLNOMA ZAUPAJO SLOVENSKI VOJSKI IN JO CENIJO

Minister za obrambo RS Karl Erjavec je v uvodu poudaril, da je dan Slovenske vojske praznik vseh pripadnic in pripadnikov, ki delujejo v domovini, v mednarodnih operacijah in na misijah ter v poveljstvih v okviru različnih mednarodnih organizacij v tujini. Zahvalil se je pripadnikom za častno, predano in vztrajno delo. »Ne gre samo za delo, temveč za poslanstvo, saj služite svoji domovini,« je prepričan minister Erjavec. Ob tem je izpostavil, da ima Slovenska vojska dolgo tradicijo in bogato zgodovino, ki segata še v čas generala Rudolfa Maistra in njegovih borcev

za severno mejo. Poudaril je, da smo lahko Slovenci ponosni, saj smo končali drugo svetovno vojno v zavezištvu proti fašizmu in nacizmu. 15. maj leta 1991 je po njegovih besedah prav tako pomemben dan, saj sta takratna učna centra TO na Igu pri Ljubljani in v Pekrah pri Mariboru sprejela prvo generacijo slovenskih nabornikov. Minister Erjavec je spoznal, da bo treba v tem mandatu poprijeti za delo že, ko je ponovno prevzel vodenje obrambnega resorja. »Gospodarska in finančna kriza sta močno prizadele obrambni sistem, vendar razloga za malodušje ni več,« je razložil minister in dodal, da Vlada RS povečuje obrambne izdatke, na Ministrstvu za obrambo pa pripravljajo Belo knjigo o obrambi, ki bo odgovorila na vprašanja o tem, kako narediti vojaški poklic privlačnejši, urediti status pripadnikov Slovenske vojske in opremiti slovenskega vojaka, da bo lahko varneje opravljal svoje naloge. To bo tudi podlaga za spremembo vseh strateških dokumentov s področja obrambe. V svojem nagovoru je posebej izpostavil pomen zaupanja, spoštovanja in lojalnosti do vojaške organizacije, ki so ključne lastnosti za uspešno delovanje in razvoj Slovenske vojske, prav tako pa so temelj delovanja vsake učinkovite vojaške organizacije. Minister Erjavec je omenil, da državljanke in državljani Slovenije popolnoma zaupajo Slovenski vojski in jo cenijo. Ob koncu se je pripadnicam in pripadnikom zahvalil za častno, profesionalno

in predano delo ter izrazil upanje, da bodo še naprej odlično opravljali svoje naloge.

VOJAŠKI POKLIC JE POSEBEN POKLIC, JE POSLANSTVO

Slavnostni govornik na prireditvi ob dnevu SV predsednik RS in vrhovni poveljnik obrambnih sil RS Borut Pahor je v uvodu poudaril, da je pripadnicam in pripadnikom SV hvaležen za njihovo privrženo in profesionalno delo ter se jim zahvalil v imenu države in vseh državljanov. Ob tem je omenil, da je vojaški poklic poseben poklic, je klic domovine za njeno obrambo in hkrati poslanstvo. »Nihče od nas ni popolnoma zadovoljen s pogoji, v katerih se od vas pričakuje največ,« je prepričan predsednik Pahor. Poudaril je spodbudno dejstvo, da se po več letih odlašanja z rešitvami vendarle kažejo nekatere pomembne sistemske spremembe. Omenil je, da lahko še pred poletjem pričakujemo

največje intenzivnosti. Ob tem je še omenil, da je pripravljenost naših enot za delovanje v mednarodnih operacijah in na misijah na najvišji ravni, kar pomembno pripomore k ugledu države v mednarodni skupnosti. Slovenska vojska je s svojimi aktivnostmi pri varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami pomemben člen v sistemu nacionalne varnosti. Podobno je tudi pri varovanju naše državne meje. Predsednik je povedal, da smo se zaradi poslabšanja mednarodnih razmer vezali k povečanju izdatkov za obrambo, Slovenija pa že postopno dviguje raven teh sredstev. Ob tem je izpostavil pomembnost tega, da v posodabljanje celotnega sistema nacionalne varnosti vlagamo premišljeno in strateško. Ob koncu nagovora je izrazil pričakovanje, da bodo pripadnice in pripadniki SV po svoji vesti in najboljših močeh oblikovali dobre odnose, se trudili medsebojno spodbujati in varovati.

poddesetniku Blažu Režku iz 1. pehotnega polka 1. brigade ter višjemu vodniku Benu Fotivcu iz 74. pehotnega polka 72. brigade SV podelila priznanji in plaket. Zlati strelski znak za leto 2018 je dobil desetenik Jan Hlačer iz 20. pehotnega polka 72. brigade. Ob koncu slovesnosti so izvedli tudi povišanje v čin brigadirja. Minister za obrambo Karl Erjavec in načelnica Generalštaba generalka Alenka Ermenc sta brigadirsko sabljo in čin izročila Ivanu Mikužu. Brigadir Ivan Mikuž se je TO pridružil leta 1991. V nadaljevanju poklicne poti je v Slovenski vojski opravljal številne poveljniške in vodstvene dolžnosti. Bil je poveljnik 410. učnega centra, 42. brigade SV, načelnik Poveljniško-štabne šole, načelnik štaba 2. operativnega poveljstva, načelnik Oddelka za razvoj sil na GŠSV, načelnik Sektorja za strateško planiranje na GŠSV, načelnik Sektorja za združeno koordinacijo operativnega

V ČIN BRIGADIRJA JE BIL POVIŠAN IVAN MIKUŽ.



tako imenovano Belo knjigo o strategiji razvoja obrambnega sistema in Slovenske vojske, ki ji bodo sledili primerni zakonodajni ter drugi ukrepi. Široka javnost po njegovem prepričanju še nikoli do zdaj ni s takšnim razumevanjem sprejemala spoznanja, da je treba v varnost in Slovensko vojsko kot njen vojaški stebel vlagati veliko več. Predsednik Pahor je poudaril, da vse te okoliščine omogočajo in zahtevajo povezovanje političnih vrst in strokovnega znanja. V prihodnjih letih je treba Slovensko vojsko posodobiti, da bo lahko odlično opravljala tudi operacije

V ČIN BRIGADIRJA POVIŠAN IVAN MIKUŽ

Profesionalnega vojaka odlikujejo pogum, tovarištvo, lojalnost, predanost, čast in še druge vrednote. Zato so v okviru praznovanja dne Slovenske vojske tudi letos izpostavili dva posameznika iz Slovenske vojske, ki sta leta 2018 prestopila postavljene mejnike in si s svojim trudom prislužila naziva najboljša vojak in podčastnik Slovenske vojske leta 2018. Glavni podčastnik SV višji praporščak Danijel Kovač in načelnica GŠSV generalmajorka Alenka Ermenc sta

poveljstva v Neaplju in pomočnik poveljnika za operacije v premostljivem poveljstvu Natovih odzivnih sil. Leta 2014 je prevzel dolžnost obrambnega atašeya Republike Slovenije v ZDA, opravljal je tudi naloge namestnika generalnega direktorja Direktorata za obrambno politiko na Ministrstvu za obrambo, aprila 2019 pa je bil imenovan na formacijsko dolžnost načelnika štaba na Poveljstvu sil SV. Brigadir Mikuž je bil dejaven tudi pri oblikovanju številnih strateških načrtovalnih dokumentov in pri pogajanjih z zavezništvom. ■



Spoštovani pripadnice in pripadniki Slovenske vojske!



Dan Slovenske vojske je pomemben dan za našo domovino, Republiko Slovenijo. To je dan vojske naše domovine, Slovenske vojske, naše vojske.

V Slovenski vojski smo ponosni na prehojeno pot, od prvih usposabljanj, napotitev v mednarodne operacije in na misije, uvedbe nove oborožitve, opreme, standardov in postopkov pa do prevzemanja nalog za zagotavljanje varnosti.

V službi domovine nas vodi zmagoviti duh, ki ga izkazujemo z vsakdanjim delom, spoštljivim odnosom do zgodovine, s tradicijo, vrednotami, pripadnostjo slovenski zemlji in narodu ter služenjem državi in državljanom.

Domoljubje, čast, pogum, lojalnost, tovarištvo in predanost so naše vrednote. Bodimo vedno ponosni in spoštljivi do njih. Biti vojak pomeni veliko odrekovanja. Naše vrednote vsak dan izkazujemo na različnih dolžnostih doma in v tujini, kjer koli in kadar koli nas potrebuje domovina in kamor nas napoti Vlada Republike Slovenije. Vedno smo in bomo v službi domovine, zagnano ter predano.

Spoštovani sodelavke in sodelavci, dan Slovenske vojske ni samo naš dan. Je dan vseh, ki z nami čutijo pripadnost Slovenski vojski, ki se, tako kot mi, istovetijo z vrednotami te vojske in vztrajno delajo za dobro naše Slovenske vojske ter domovine.

Čestitam vam ob dnevu Slovenske vojske. Pozdravljam in zahvaljujem se vsem pripadnicam in pripadnikom, ki delujejo zunaj meja naše domovine v službi miru, pripadnicam in pripadnikom, ki so v tem času udeleženci vaj tako doma kot v tujini, našim bližnjim, ki nas pri našem poslanstvu podpirajo, in vsakemu izmed vas, ki delate za dobro naše Slovenske vojske. Zahvaljujem se vam za opravljeno delo. Tudi v prihodnosti pričakujem vaše sodelovanje, podporo in profesionalizem.

Generalmajorka Alenka Ermenc,
načelnica Generalštaba Slovenske vojske

European Union - G5 Sahel
Foreign and Defence ministers
14 May 2019Union Européenne - G5 Sahel
Ministres des affaires étrangères et de la défense
14 mai 2019European Union - G5 Sahel
Foreign and Defence ministers
14 May 2019

Svet za zunanje zadeve EU o sodobnih varnostnih izzivih

V Bruslju je 14. maja potekalo zasedanje sveta za zunanje zadeve v formatu ministrov za obrambo EU, ki se ga je udeležil tudi državni sekretar Ministrstva za obrambo mag. Miloš Bizjak. Prvega dela zasedanja so se udeležili zunanji in obrambni ministri ter ministri za zunanje zadeve in obrambo G5 Sahel. Govorili so o razmerah v tej regiji s poudarkom na mednarodnih operacijah in misijah ter celostnem pristopu za trajnostne spremembe v regiji. Ministri so v nadaljevanju zasedanja izmenjali mnenja o sodelovanju med EU in Natom s posebnim poudarkom na skupnem reševanju hibridnih groženj. Govorili so tudi o uresničevanju procesa stalnega strukturnega sodelovanja (PESCO).

Besedilo: SSK
Foto: consilium.europa.eu

Udeleženci zasedanja so najprej poudarili, da so varnostne razmere v Sahelu zaskrbljujoče. Regija se spoprijema z izzivi predvsem na varnostnem področju pa tudi političnem in razvojnem, kar se posledično kaže v slabšanju humanitarnega stanja, večanju etničnih napetosti in povečanju razseljevanja prebivalstva. V zadnjem času so teroristične skupine v osrednjem Sahelu stopnjevale število napadov, ki so bili usmerjeni proti civilnemu prebivalstvu, nacionalnim vojaškim silam in mednarodnim silam. Predstavniki Sahel G5 so se zahvalili EU za podporo pri reševanju omenjenih izzivov, izpostavili so tudi medsebojno povezanost in pomen nadaljnjega sodelovanja na področju vzpostavljanja varnosti in stabilnosti Sahela, predvsem pri oblikovanju zmogljivosti Skupnih sil Sahel G5 in razvoju različnih družbenih področij. Z vidika širšega sodelovanja mednarodne skupnosti je bila poudarjena pomembnost nadaljevanja misije Organizacije

združenih narodov MINUSMA v povezavi s podporo uvajanju mirovnega sporazuma v Maliju. EU bo v Sahelu, regiji strateškega pomena, še naprej uresničevala celoviti pristop, ki združuje podporo varnosti in razvoju. Nekatere države članice so že napovedale dodatne prispevke v silah in finančni ter materialni podpori v regiji Sahel. Slovenija podpira prizadevanja EU in mednarodne skupnosti za izboljšanje razmer ter vzpostavitev miru in stabilnosti na območju Sahela. Delovnega kosila s temo sodelovanja med EU in Natom so se udeležili obrambni ministri. Poudarjeno je bilo reševanje hibridnih groženj. EU in Nato se spoprijemata s skupnimi varnostnimi izzivi in grožnjami, obenem pa zajemata precejšen del skupnih članic, zato sta v interesu obeh organizacij nadaljnja krepitev sodelovanja in poglobitev komplementarnosti. Državni sekretar MO mag. Miloš Bizjak je v svojem nastopu izpostavil konsistentno prizadevanje Slovenije za tesnejše

sodelovanje med EU in Natom, dolgoročno pa za krepitev pravega strateškega partnerstva. Slovenija verjame, da razvoj skupne varnostne in obrambne politike EU pomeni utrjevanje evropskega stebra znotraj Nata. Prav tako podpira prizadevanja na področju reševanja hibridnih groženj. Mag. Bizjak je ob tem dodal, da je Slovenija pred kratkim predložila pismo o izraženem interesu za vključitev v Evropski center odličnosti za reševanje hibridnih groženj v Helsinkih. Predvideva, da bo postopek pridružitve končan še v tem letu. Zadnja delovna seja je bila namenjena razpravi o izvedbi procesa PESCO. Države članice so se strinjale, da se je v prihodnosti treba bolj osredotočiti na učinkovito uresničevanje projektov PESCO. Pomembno odprto vprašanje, ki bi moralo biti razrešeno, je sodelovanje tretjih držav v teh projektih. Poleg zasedanja ministrov je potekalo tudi zasedanje usmerjevalnega odbora Evropske obrambne agencije (EDA). Osrednja razprava je bila namenjena poročilu visoke predstavnice EU za zunanje zadeve in varnostno politiko Federice Mogherini glede implementacije priporočil dolgoročnega pregleda razvoja in sklepov sveta o obrambni agenciji. Opravljena je bila še razprava o letošnjem proračunu Evropske obrambne agencije v kontekstu izstopa Združenega kraljestva iz EU oziroma brexitu. ■

Predstavili področje podzemne vode na osrednjem vadišču SV

Ministrstvo za obrambo je 17. maja v Vojašnici barona Andreja Čehovina v Postojni pripravilo javno predstavitev posebne strokovne podlage, ki jo je za področje podzemnih voda na območju osrednjega vadišča v Postojni na podlagi predhodno izvedenega javnega naročila oblikoval Geološki zavod Slovenije. Strokovno revizijo posebnih strokovnih podlag je opravil Inštitut za rudarstvo, geotehnologijo in okolje, upoštevane pa so bile vse pripombe. Na javni predstavitvi so sodelovali generalni direktor Direktorata za logistiko mag. Željko Kralj, vodja postopka priprave državnega prostorskega načrta (DPN) za vadišče v Postojni iz Direktorata za prostor, graditev in stanovanja z Ministrstva za okolje in prostor Tjaša Gregorič, direktor Geološkega zavoda Slovenije dr. Miloš Bavec in vodja projekta na zavodu dr. Jure Krivic.

Besedilo: SSK
Foto: Bruno Toič

Generalni direktor Direktorata za logistiko MO mag. Željko Kralj je pojasnil, da so s posebnimi strokovnimi podlagami za področje podzemnih voda na območju osrednjega vadišča v Postojni konec aprila seznanili župana Občine Postojna in druge člane delovne skupine, nato pa tudi pristojne strokovne or-

usklajen letos januarja, v nadaljnjo obravnavo pa zaradi nezadostnih strokovnih podlag za preveritev zaščitnih ukrepov za zmanjšanje tveganja za onesnaženje pitne vode ni bil poslan. Osnutek sklepa predvideva program sodelovanja z javnostjo, med drugim predstavitev strokovne podlage za področje podze-

in ljubljanskim javnim podjetjem Vodovod-Kanalizacija, kot zunanja izvajalca pa sta sodelovala Institut Jožef Stefan in češko podjetje ALS Czech Republic. Predstavnika zavoda sta še povedala, da vrednosti osnovnih fizikalno-kemijskih parametrov in indikativnih parametrov v podzemni vodi na opazovalnih mestih, ki predstavljajo morebitno vplivno območje vadišča Poček in strelišča Bač, ne kažejo vpliva vojaške dejavnosti na stanje podzemne vode. Dr. Krivic je omenil, da so z matematičnim modeliranjem preverili vpliv načrtovanih ureditev in dejavnosti na območju državnega prostorskega načrta na podzemno vodo. Rezultati matematičnih modelov prenosa morebitnih onesnaževalcev v podzemni vodi do vodnih virov Malenščica in Vipava kažejo, da v večini obravnavanih primerov pomembnejši vplivi na vodne vire niso pričakovani. Preseganje mejnih vrednosti v pitni vodi bi se lahko odražalo le ob najslabšem dogodku, in sicer razlitju velike količine goriva ali uporabi večje količine razstreliv na majhnem območju v



gane Ministrstva za okolje in prostor ter nosilce urejanja prostora. Mag. Kralj je poudaril, da predstavljajo navedene strokovne podlage pomemben temelj za pripravo novega državnega prostorskega načrta osrednjega vadišča v Postojni kot tudi za pripravo Uredbe o vodovarstvenem območju za vodna telesa vodonosnikov na območjih Postojne in Cerknice. Postopek priprave državnega prostorskega načrta za vadišče v Postojni je predstavila Tjaša Gregorič z Ministrstva za okolje in prostor. Spomnila je, da je bil osnutek sklepa o postopku priprave prostorskega načrta za osrednje vadišče v Postojni medresorsko

gane Ministrstva za okolje in prostor ter nosilce urejanja prostora. Mag. Kralj je poudaril, da predstavljajo navedene strokovne podlage pomemben temelj za pripravo novega državnega prostorskega načrta osrednjega vadišča v Postojni kot tudi za pripravo Uredbe o vodovarstvenem območju za vodna telesa vodonosnikov na območjih Postojne in Cerknice. Postopek priprave državnega prostorskega načrta za vadišče v Postojni je predstavila Tjaša Gregorič z Ministrstva za okolje in prostor. Spomnila je, da je bil osnutek sklepa o postopku priprave prostorskega načrta za osrednje vadišče v Postojni medresorsko

kratkem obdobju. Predstavnika izvajalca strokovnih podlag sta ob koncu povedala, da z upoštevanjem predpisanih varstvenih ukrepov ne bodo ogroženi parametri kemijske kakovosti podzemne vode. Glede na ugotovitve te analize tveganja sta z državnim prostorskim načrtom za vadišče v Postojni predvidena gradnja objektov in izvajanje dejavnosti dopustna. Ob doslednem zagotavljanju predpisanih zaščitnih ukrepov na zavodu ocenjujejo, da je tveganje za onesnaženje vodnega telesa podzemne vode pri gradnji in obratovanju teh objektov ter izvajanju predvidenih dejavnosti na obravnavanem območju sprejemljivo. ■

NA SEZNANITVE KAR TRI ČETRRT VOJAŠKIH OBVEZNIKOV

15. maja je minilo 28 let, odkar sta tedanja učna centra TO na Igu pri Ljubljani in v Pekrah pri Mariboru sprejela 300 nabornikov, ki so kot prva generacija slovenskih vojakov odslužili vojaški rok v Slovenski vojski. Od prvih napotitev na služenje pa do oktobra 2003, ko se je obvezno služenje vojaškega roka v miru končalo, je bilo na služenje v Slovenski vojski napotenih skoraj 92 tisoč nabornikov. Po ukinitvi obveznega služenja in prehodu na poklicno vojsko so bile posledično ukinjene vse aktivnosti, ki so bile s tem povezane. Kljub opustitvi obveznega služenja vsako leto poteka vpis vojaških obveznikov v vojaško evidenco, kar opravijo sodelavci s šestih uprav za obrambo, ki samostojno pokrivajo svoje območje v Sloveniji. Letos so na seznaitve vabljeni mladeniči, ki so bili rojeni leta 2001. Kot že njihovi predhodniki so se aprila in maja v velikem številu odzvali na vabila uprav za obrambo. Za leto 2019 je načrtovanih za seznaitev 9091 vojaških obveznikov, rojenih leta 2001, največ na območju Uprave za obrambo Ljubljana.

Besedilo: Marko Pišlar in Sektor za vojaške zadeve
Foto: Bruno Toič

VPIS V VOJAŠKO EVIDENCO V 18. LETU STAROSTI

Vpis v vojaško evidenco oziroma seznaitev vojaških obveznikov z dolžnostmi in pravicami se vsako leto izvaja za vojaške obveznike, ki v koledarskem letu dopolnijo 18 let. Po določilih Zakona o vojaški dolžnosti se ne glede na opustitev izvajanja določenih sestavin vojaških nalog v miru vodi vojaška evidenca. Vpis vojaških obveznikov oziroma seznaitev poteka na podlagi podatkov uradne evidence o državljanih. Upravni organ, pristojen za obrambne zadeve, vojaškega obveznika v koledarskem letu, ko dopolni 18 let, seznaiti z njegovimi dolžnostmi in pravicami. Vojaški obvezniki se tako seznaitijo z vojaško dolžnostjo v miru in neposredni vojni nevarnosti. Hkrati se jim predstavijo možnosti za zaposlitev v Slovenski vojski, možnost prostovoljnega služenja vojaškega roka, pogodbeno opravljanje vojaške službe v rezervni sestavi, možnosti udeležbe na vojaških taborih, pridobitve štipendij in drugo. Vsako leto to nalogo skladno z zakonskimi določili in usmeritvami Sektorja za vojaške zadeve opravljajo uprave za obrambo, v priprave in izvedbo seznaitev pa so vključene enote Slovenske vojske, ki se predstavljajo z opremo in oborožitvijo, s prikazom uporabe in dinamičnimi vožnjami vojaških vozil, s predstavitvijo vrhunskih športnikov, ki so zaposleni v Slovenski vojski, ponekod pa delovne izkušnje na svojem področju predstavljajo tudi slovenski vojaki. Pri tem mlade najbolj zanimajo prav vojaška oprema in oborožitev ter dinamične predstavitve enot Slovenske vojske.

ODZIV VOJAŠKIH OBVEZNIKOV NA SEZNANITVE DOBER

Od leta 2004, ko je potekala prva seznaitev za nabornike, rojene leta 1986, pa do leta 2018 je bilo za seznaitev načrtovanih 158.458 kandidatov. Odzvalo se jih je 124.720, kar

znaša 78,7 odstotka vseh. Vojaški obvezniki so na seznaitve vabljeni z vabilom, in ne s pozivom, kot je bilo v času obvezne napotitve na zdravniške preglede, nabor in napotitev na služenje vojaškega roka. Odziv vojaških obveznikov na seznaitve je glede na dejstvo, da udeležba ni obvezna, dober po vseh predelih Slovenije, saj znaša več kot 80 odstotkov. Drugače je na območju Uprave za obrambo Ljubljana, kjer je leta 2018 delež odzivov obsegal manj kot polovico povabljenih. To dejstvo zmanjšuje tudi skupen odstotek odzivov na območju vseh šestih uprav za obrambo po Sloveniji. V nekaterih predelih Slovenije je delež še posebno visok. Tako je zlasti tam, kjer se je ohranila tradicionalna

oblika nabora kot nekoč, ko so se naborniki iz okoliških krajev v spremstvu deklet na kraj seznaitve pripeljali na lepo okrašenih vozovih. To tradicijo še naprej vzdržujejo v Beltingih, Vipavi, Pivki, Postojni in na območju Ilirske Bistrice. Seznaitve so dobro obiskane, saj so na ogled širši javnosti.

SKORAJ TRETJINA NAPOTENIH NA PROSTOVOLJNO SLUŽENJE SE ZAPOSLI V SLOVENSKI VOJSKI

Seznaitev vojaških obveznikov z nalogami in pravicami vojaškega obveznika je za Slovensko vojsko edinstvena priložnost za srečanje z vso generacijo mladih fantov posameznega letnika. Prav tako je mogoče mladim predstaviti

vojaški poklic in jih motivirati za vključitev v Slovensko vojsko kot vojak prostovoljec na služenju vojaškega roka, pripadnik pogodbene rezervne sestave ali kot poklicni vojak. Slovenska vojska omogoča od ukinitve obveznega služenja vojaškega roka polnoletnim državljanom in državljanom Slovenije možnost za prostovoljno služenje vojaškega roka, kar je za mlade koristno, saj lahko preizkusijo svoje fizične in psihične sposobnosti ter doživijo enkratno vojaško izkušnjo. Služenje je za nekatere priložnost za preizkušanje vojaškega življenja, kar vpliva na njihovo poznejšo odločitev za zaposlitev v Slovenski vojski ali za vključitev v pogodbeno rezervno sestavo. Od leta 2004 do lani je vlogo za napotitev na prostovoljno služenje oddalo 5038 državljanov, izmed njih je bilo 669 žensk. V istem obdobju je bilo na služenje vojaškega roka napotenih 2776 kandidatov, izmed njih je bilo 1965 uspešnih, kar znaša 70,7 odstotka. Dekleta in fantje z uspešno opravljenim prostovoljnim služenjem vojaškega roka so za Slovensko vojsko nadvse pomembni pri popolnjevanju s kandidati za zaposlitev v Slovenski vojski ali službo v njeni rezervni sestavi. Slaba tretjina napotenih kandidatov na služenje vojaškega roka, kar pomeni 818 kandidatov, se je od leta 2004 do 2008 zaposlila v Slovenski vojski, izmed

njih je bilo 92 žensk in 726 moških. V prostovoljno pogodbeno rezervno sestavo je bilo v enakem obdobju vključenih 207 pripadnikov z opravljenim prostovoljnim služenjem vojaškega roka, izmed katerih je bilo 15 žensk. Trenutno je v sestavi pogodbene rezerve 101 prostovoljec z odsluženim vojaškim rokom, izmed njih pa je pet žensk.

SEZNANITVE SO NAJVEČJI PROMOCIJSKI DOGODEK

V zadnjih letih kadrovske načrte popolnjevanja Slovenske vojske ni bil uresničen v načrtovanem obsegu, na kar so vplivali različni dejavniki, od demografskih razmer do stanja na trgu dela. Na popolnjevanje vpliva tudi splošno zdravstveno stanje ciljne populacije za zaposlitev v Slovenski vojski. Promocija zaposlovanja zato ostaja ena izmed pomembnejših nalog obrambnega resorja, pridobivanje novega kadra za zaposlitev v Slovenski vojski pa je prednostna naloga v tem letu in vseh prihodnjih letih. Za pridobivanje kadra za zaposlitev v Slovenski vojski je nadvse pomemben prvi stik Slovenske vojske s ciljno populacijo mladih, ki so stari od 18 do 27 let, zato so vsakoletne seznaitve vojaških obveznikov z njihovimi dolžnostmi in pravicami še vedno najpomembnejši promocijski dogodek. ■



VISTARJI 2001 SE PREDSTAVIJO

V Vipavski dolini so 10. maja že v zgodnjih jutranjih urah glasno odmevali troblje, traktorski motorji, petje in glasba, ki so spremljali devet okrašenih naborniških vozov iz okoliških krajev. Fantje, rojeni leta 2001, ki so ali bodo letos praznovali polnoletnost, so veselo in glasno proslavili življenjsko prelomnico, ko simbolično postanejo možje. Čeprav služenje vojaškega roka od leta 2004 v Sloveniji ni več obvezno, se ponekod še vedno ohranjajo običaji nabora oziroma viste.

Besedilo: Jerneja Grmadnik
Foto: Bruno Težić



Vista, vizita, štelunga, vestnga, vse to so različni narečni izrazi za dogodek, ko fantje postanejo vojaški obvezniki in to proslavijo s slovesnim prihodom na kraj seznanitve na okrašenih vozovih. Običaj se množično ohranja v Vipavi in Beltincih, čeprav obveznega služenja vojaškega roka v Sloveniji s profesionalizacijo vojske ni več. Pred nekaj leti so ga obudili tudi v Postojni in Ilirski Bistrici. Fantje, ki v tem letu praznujejo 18 let, s polnoletnostjo po zakonu postanejo vojaški obvezniki. To pomeni, da so lahko v izrednih razmerah vpoklicani v vojsko, služenje vojaškega roka pa je od leta 2004 prostovoljna odločitev.

FANTJE POSKRBIJO ZA VOZOVE, DEKLETA ZA ROŽE

V Vipavo se je letos pripeljalo kar devet okrašenih vozov, in sicer združena vozova iz Lokavca in Ustij ter Cola in Podkrajca, vozovi iz Podnanosa, Budanj, Gojač, Vrhpolja in Otlince ter dva mestna iz Ajdovščine in Vipave. Na njih so se predstavili fantje rojeni leta 2001. Vozove, ki so jih nekoč poganjali konji, danes prevažajo traktorji, še vedno pa so slovesno okrašeni s smrečjem in papirnatimi rožami. Na njih obvezno plapolja slovenska zastava, prihod v mesto pa mora biti kar se da bučen, glasen in vesel. Jakob Sartori, vodja voza iz Ustij, ki je za dogodek posodil svoj traktor,

je povedal, da so si najprej izposodili prikolico, izdelali nosilne stebre, za konstrukcijo pa uporabili lesene deske podrtje hiške. »Smrečje smo šli nabirati pred tremi dnevi, voz pa smo izdelovali približno pet dni. Vse smo zabili z žebli. Iz Ustij nas je skupaj z dekleti 11. Dogodek je predvsem priložnost za druženje, o vojski pa ne razmišljam. Trenutno še obiskujem srednjo šolo za elektrotehniko v Novi Gorici,« se je predstavil vistar in dodal, da je za ta dan običajno tudi trganje hlačnic. *Mladenci* z *Gwore*, kot je pisalo na njihovih majicah, so svoj otlški voz pripravili sami trije. Kot so povedali Adrijan Kodelja, Ivan Polanc in Aljaž Prem so se na visto pripravljali slab



teden. V domačem kraju jih je nekaj dni pred tem presenetil sneg in nekoliko otežil njihove priprave. Povedali so, da je vista zanje predvsem lep dogodek, ko se zbere letnik in se srečajo z nekdanjimi sošolkami in sošolci, ki so zdaj razkropljeni po srednjih šolah po Sloveniji. »Vemo, kakšne so naše obveznosti, in upamo, da nam v resnici ne bo treba v vojsko. Če pa bo nujno, smo tudi to pripravljeni narediti,« nam povedo dobro razpoloženi fantje. Za konec so še dodali, da vaških punc niso pripeljali, da pa so jim vozove po-

in lep, obramba domovine pa je najvišja čast, ki lahko doleti človeka. Zbrane je nagovoril še župan Občine Vipava Bojan Kodelja, ki je povedal, da se z veseljem spominja svoje viste leta 1981. Poudaril je, da naj bodo vistarji ponosni in odgovorni, ko v simboličnem smislu postajajo možje, naj spoštujejo državo in njene simbole, naj bodo domoljubni in to samozavestno izražajo. V nadaljevanju so se mladeniči seznanili s svojimi dolžnostmi in pravicami, ki jim jih je predstavil vodja uprave za obrambo v Postojni Iztok Kokošar. »V

v času Avstro-Ogrske. Fantje, ki so šli v vojsko, so prihajali v *gmašnih* oblekah, s trobojnico in nageljnom, pozneje so začeli okraševati še vozove. V času, ko so naši kraji na Primorskem prešli pod Italijo, je prav tradicija nabornih vozov izražala nacionalno pripadnost. Čeprav niso smeli govoriti in peti po slovensko, so vozove vseeno okrasili s slovenskimi trobojnicami, si prilepili čez usta trakove in tako izražali slovenskost ter upor. Po drugi svetovni vojni, ko smo živeli v Jugoslaviji, se je običaj še ohranjal, potem pa je raz-



magala pripravljati dekleta iz sosednjih krajev. Čeprav so na visti večinoma mladeniči, brez pomoči in podpore deklet na naboru ne gre. Kot je pojasnila Flora Hodak iz Budanj, so se na visto začeli pripravljati že januarja, največ dela pa je bilo zadnji teden. »Fantje so pripravili voz, punce pa smo poskrbele, da je lepo videti,« je poudarila vlogo deklet, ki fante spremljajo na vozovih. »Na ta dogodek čakamo že dolgo, saj vsako leto gledamo starejše generacije in se veselimo, da pridemo na vrsto tudi mi. V vozovi bomo danes obiskali bivše šole, se zapeljali po mestu in vasi ter se družili z vrstniki. Žurka pa tako ali tako potuje z nami na vozu,« je z nasmehom pojasnila Flora.

SEZNANIJO SE Z NALOGAMI IN PRAVICAMI

Po slovesnem prihodu vozov pred Vojašnico Janka Premrla Vojka v Vipavi je sledila še uradna seznanitev z obveznostmi. Vistarje je v predavalnici nagovoril poveljnik Veščinskega centra Vipava podpolkovnik Iztok Stavanja, ki upa, da bo koga v prihodnosti videl tudi v uniformi, saj je vojaški poklic poseben

Sloveniji ni ukinjena vojaška obveznost, ukinjeno je samo obvezno služenje vojaškega roka. V miru posebnih obveznosti nimate. Po dopolnjenem 18. letu se o vas vodi pasivna vojaška evidenca, iz katere boste izpisani, ko dopolnite 50 let. Ob izrednih ali spremenjenih varnostnih razmerah boste postali tudi vojaški obvezniki, klicani na nabor, zdravniške preglede in služenje vojaškega roka. Seveda si vsi želimo, da se to ne bi zgodilo,« je še pojasnil Kokošar. Vojaško osebje jim je predstavilo možnosti sodelovanja z vojsko. V vojski lahko delujejo kot profesionalni vojaki, prostovoljci ali pogodbeni rezerva. Po formalnostih je sledil obisk različnih predstavitev točk zmogljivosti, opreme in orožja Slovenske vojske. Veliko izmed njih se jih je lahko preizkusilo v delanju sklec, si pobježje ogledalo tank in puške ter druženje v vojašnici končalo z vojaško malico.

Vodja uprave za obrambo v Postojni Iztok Kokošar, ki skupaj z Vojašnico Janka Premrla Vojka organizira dogodek, je povedal, da ima na svojo visto lepe spomine. Visto v piviških koncih imenujejo vestirnga. »Tradicija nabornih vozov se je v naših krajih začela že

vođenel in se s koncem naborniške vojske tudi nehal izvajati. »V upravi za obrambo v Postojni sem že od začetka, in sicer od leta 2004. Poleg rednega dela, ki ga imamo s seznanitvami, sem vesel, da smo ohranili tradicijo vist in jo v veliko krajih tudi obudili. V Vipavski dolini poteka že več kot deset let, v Postojni, Pivki in Ilirski Bistrici pa zadnjih pet. Letošnja generacija je sicer manjša, iz ajdovske in vipavske občine je vabljenih skupno 110 fantov, ki pa so se pripeljali kar z devetimi vozovi. Naša naloga je izvesti seznanitev in nabornikom poleg obveznih vsebin predstaviti še Slovensko vojsko, možnosti sodelovanja in vojaške kariere. Vojašnica z dnem odprtih vrat omogoči vpogled v tehniko in opremo,« je pojasnil Iztok Kokošar in dodal, da se ne glede na razmere na trgu dela dober odstotek vsake generacije odloči za pridružitve Slovenski vojski: »To sta njihova osebna želja in hotenje, to imajo preprosto v srcu.« Ob zvokih harmonike, ki so se slišali z vozov, je poudaril svoje prepričanje o tem, kako bo vista vsem mladeničem, rojenim leta 2001, ostala v lepem spominu. Upa, da se bo ta običaj ohranil. ■

VOJAŠNICE MAJA TRADICIONALNO ODPRLE SVOJA VRATA



Vojašnice SV maja že tradicionalno odprejo svoja vrata vsem, ki jih zanimata vojaško življenje in poklic vojaka, predstavijo delo v Slovenski vojski in opremo, ki jo pri tem uporabljajo. Tako so letos že potekali dnevi odprtih vrat nekaterih vojašnic, in sicer v Novem mestu, Pivki, Vipavi, Ljubljani, Murski Soboti, Postojni, Celju, Mariboru, Kranju in na Vrhniki. Preostale vojašnice bodo gostile svoje obiskovalce junija in septembra. Med prvimi so sprejeli obiskovalce 7. in 10. maja v Vojašnici Franca Uršiča v Novem mestu in Vojašnici Janka Premrla Vojka v Vipavi. Zanimivo in bogato dogajanje ter dinamične predstavitve opreme in enot SV je spremljalo veliko radovednih obiskovalcev, zlasti pa mladih, ki so se seznanili z vsemi možnostmi sodelovanja s Slovensko vojsko.

Besedilo: Marko Pišlar in Jerneja Grmadnik
Foto: Bruno Toič

V NOVOMEŠKI VOJAŠNICI GOSTILI VEČ KOT 500 DIJAKOV

V Vojašnico Franca Uršiča v Novem mestu je 7. maja zjutraj prišlo več kot 550 dijakov s centra srednjih šol iz Novega mesta, iz srednje strojne šole, srednje elektro šole in tehnične gimnazije. Dogodka so se udeležili tudi učenci Osnovne šole Center Novo mesto, otroci iz vrtca Bršljin, nekdanji uslužbenci MO in člani domoljubnih ter veteranskih organizacij. Kot je povedal poveljnik vojašnice in teritorialnega polka 72. brigade polkovnik Vasilije Maraš, v vojašnici večino aktivnosti izvedejo z enotami, ki v njej prebivajo. Za obiskovalce so pripravili zanimive statične in dinamične predstavitve. Svojo opremo in vozila so predstavili 1. in 72. brigada, 670. logistični polk, Vojaška zdravstvena enota, 430. mornariški divizion, Športna enota SV in Center vojaških šol. Polkovnik Maraš je dodal, da poleg dneva odprtih vrat med letom dobro sodelujejo z lokalnim okoljem, zlasti z osnovnimi in srednjimi šolami,

saj vsako leto izvedejo od 80 do 90 dogodkov civilno-vojaškega sodelovanja.

SREDNJEŠOLCI SODELOVALI V KVIZU NA TEMO DOMOLJUBJA IN SPOZNAVALI VOJAŠKO OPREMO

Mladi so si po prihodu v novomeško vojašnico najprej ogledali jutranji postroj enot z dvigom zastave, na katerem jih je pozdravil poveljnik vojašnice. Pripadniki 2. čete 10. pehotnega polka iz Novega mesta so izvedli dinamično predstavitveno vajo, na kateri so napadli in zavzeli objekt. Enota Vojaške zdravstvene enote iz Novega mesta je izvedla prikaz usposabljanja za bojiščne reševalce. Dve ekipi novomeških srednješolcev sta se pomerili v kvizu iz temeljev vojaške zgodovine slovenskega naroda v zadnjih sto letih s poudarkom na osamosvojitveni vojni ter izvedli štafetni tek na vojaški način, ki je vključeval premagovanje ovir med tekom, dviganje hlodov, kotaljenje tovornih pnevmatik



PREIZKUS STRELSKIH SPODOBNOSTIH NA SOBNIH VADBENIH NAPRAVAH

NOVOMEŠKI DIJAKI SO SE PREIZKUSILI NA KVIZU S ŠTAFETNIM TEKOM IN VEŠČINAMI NA VOJAŠKI NAČIN.



in potiskanje terenskega vojaškega vozila. Mladi so tako osvežili znanje iz poznavanja slovenske vojaške zgodovine in razvijali tekmovalni duh. Potem so si organizirano po skupinah ogledali različno orožje in oborožitev, opremo inženirskih enot, brezpilotna letala, sredstva zvez, opremo za JRKBO in opremo ter oborožitev iz drugih enot SV. Obiskovalci so se lahko peljali po vadišču

vojašnice z lahkim kolesnim oklepnim vozilom Valuk in se po reki Krki spustili z dvema čolnoma. Svoje spretnosti in veščine so preizkusili med streljanjem z zračno puško in lokom, na trenažerjih SCATT in Noptel pa so streljali s puško ter pištolo. Športni navdušenci so se lahko pomerili s slovenskima judoistkama, ki sta kot vrhunski športnici zaposleni v Športni enoti SV.

MLADI V VIPAVI SO UŽIVALI MED MASKIRANJEM OBRAZA.



PREDSTAVILI MUZEJSKE ZBRKE TO IN FOTOGRAFSKO RAZSTAVO O GORAH

V prostorih novomeške vojašnice so bile ves čas dneva odprtih vrat na ogled spominska soba Teritorialne obrambe z razstavo o dogajanju med vojno leta 1991 na Dolenjskem ter muzejski zbirki Teritorialne obrambe in narodni vojske. Ob tej priložnosti so odprli tudi fotografsko razstavo ljubiteljskega fotografa Roka Eržena, ki je predstavljal barvne fotografije gora z naslovom Od sončevega vzhoda do zahoda. Za najmlajše so bili organizirani otroški poligon in delavnice, na katerih so otroci spoznavali delovanje Slovenske vojske. Poleg enot SV so se predstavile še Policijska uprava Novo mesto, Regijski center za obveščanje za Dolenjsko z nekaterimi enotami Civilne zaštite, častniška in veteranska organizacija Dolenjske, taborniki ter strelsko društvo in društvo ljubiteljev starodobnikov. Za to, da obiskovalci niso odšli lačni in žejni, so poskrbeli kuharji vojašnice ter predstavniki domoljubnih organizacij, ki so sodelovali na tradicionalnem tekmovanju v kuhanju vojaškega golaža.

VIPAVSKA VOJAŠNICA PRIVABILA OSNOVNOŠOLCE, DIJAKE IN DRUGE OBISKOVALCE

V petek, 10. maja, je potekal dan odprtih vrat v Vojašnici Janka Premrla Vojka v Vipavi. Kot je povedal organizator dneva višji štabni vodnik Mitja Močnik iz Veščinskega centra SV, so se na vabilo odzvali okoliške osnovne in srednje šole, Center za invalidno mladino Janko Premrl Vojko ter Zavod Cirius, domoljubne in veteranske organizacije iz lokalnih skupnosti ter občani z Goriške in Vipavske. »V vojašnici smo pripravili dvajset točk, na katerih so se obiskovalci seznanili z našim delom. Predstavili smo predvsem zmogljivosti iz naše vojašnice, to so nastanitveni prostori, strelišče za zračno puško in pištolsko strelišče, na katerem so se lahko obiskovalci preizkusili v laserskem streljanju s pištolo,« je dodal višji štabni vodnik Močnik. Na ogled so bile tudi kapelica sv. Mihaela, knjižnica, razstava Vojaškega muzeja Slovenske vojske o osamosvojitveni vojni leta 1991, muzej prve svetovne vojne in razstava urejanja poti miru od Alp do Jadrana na območju Občine Brda.

NA OGLED OPREMA IZ DRUGIH ENOT SV

Organizatorji so gostili tudi druge enote iz Slovenske vojske, ki so predstavile svoje delo in opremo. 157. logistični polk je postavil na ogled tank M-84, predstavljeno je bilo vozilo iz Enote za komunikacijske in informacijske sisteme, Vojaška zdravstvena enota je pripeljala sanitetno vozilo Valuk, razstavljena pa so bila še terenska in tovorna vozila avtomobilskega parka ter pehotna in oddelčna oborožitev, vse od minometov do avtomatskih in polavtomatskih ter ostrostrelnih orožij. Dneva odprtih vrat v Vipavi so se udeležili še pripadniki Odreda za specialno podvodno delovanje 430. mornariškega divizion, ki so predstavili svoje delo in potapljaško opremo. Za promocijo dela v Slovenski vojski med mladimi so poskrbeli uprava za obrambo iz Postojne pa tudi pripadnika Športne enote Slovenske vojske alpska smučarka Ana Bucik in tekvondoist Jure Pantar. Obiskovalcem so se predstavile še veteranske organizacije in lokalna organizacija Zveze slovenskih častnikov. ■

PRIPADNIKI 10. POLKA SO NA PREDSTAVITVENI VAJI NAPADLI IN ZAVZELI OBJEKT.



Mednarodna vojaška vaja Jadranski udar 2019

Od 2. do 8. junija bo v Republiki Sloveniji potekala že osmo leto zaporedoma mednarodna vojaška vaja Jadranski udar 2019 (angl. Adriatic Strike). Slovenska vojska bo na vaji v sodelovanju z zavezniškimi državami in ob podpori vojaškega letalstva izvedla usposabljanje kontrolorjev združenih ognjev.

Na letošnji vaji, ki jo bo organiziralo in vodilo poveljstvo 15. polka vojaškega letalstva, se bodo usposabljali certificirani kontrolorji združenih ognjev, posadke strelnih platform, poveljniki čet in načrtovalci združenih ognjev. Na vaji bodo že tretje leto sodelovali pripadniki zračnega operativnega centra iz Poggia Renatica, ki spada k poveljstvu evropskih Natovih zračnih sil.

Na vaji pričakujemo okoli 700 udeležencev. Približno 350 bo pripadnikov iz 25 zavezniških in partnerskih držav, in sicer Avstrije, Belgije, Bosne in Hercegovine, Češke, Črne gore, Danske, Estonije, Francije, Hrvaške, Irske, Italije, Kanade, Latvije, Litve, Madžarske, Nemčije, Nizozemske, Poljske, Romunije, Severne Makedonije, Slovaške, Španije, Turčije, Velike Britanije in Združenih držav Amerike. Urjenje postopkov usmerjevalcev zračne podpore bodo podpirale različne letalske zmogljivosti:

HELIKOPTERJI:

- Bell 206, Slovenija,
- Bell 412, Slovenija,
- Bell OH-58 Kiowa, Avstrija,
- Cougar AS AL 532, Slovenija,
- Mi 17, Slovaška,
- Mi 24, Madžarska in Severna Makedonija,
- SA 341 Gazela, Črna gora;

LETALA:

- Aero L-159, Češka,
- AMX, Italija,
- Lear Jet, Nemčija in Nizozemska,
- Pilatus PC-9, Hrvaška, Nemčija in Slovenija,
- Pilatus PC-7, Avstrija,
- SAAB JAS 39 Gripen, Madžarska,
- Tornado, Italija.

Letalniki bodo v podporo usposabljanju kontrolorjev združenih ognjev vzletali z letališč v Cerkljah ob Krki in na Brniku, zavezniška letala hrvaški Pilatus PC-9, italijanska AMX in Tornado ter madžarski SAAB JAS 39 Gripen pa bodo vajo podpirala z matičnih letališč.

Usposabljanje kontrolorjev združenih ognjev bo potekalo na novem simulatorju na letališču v Cerkljah ob Krki, na osrednjem vadišču Slovenske vojske v Postojni, na katerem bodo letalniki, minometi, topovi in tanki zagotavljali ognjeno podporo, na območjih občin Radeče, Novo mesto, Vipava ter na širšem območju Kamniško-Savinjskih Alp, kjer bodo letalniki samo simulirali letalsko podporo.

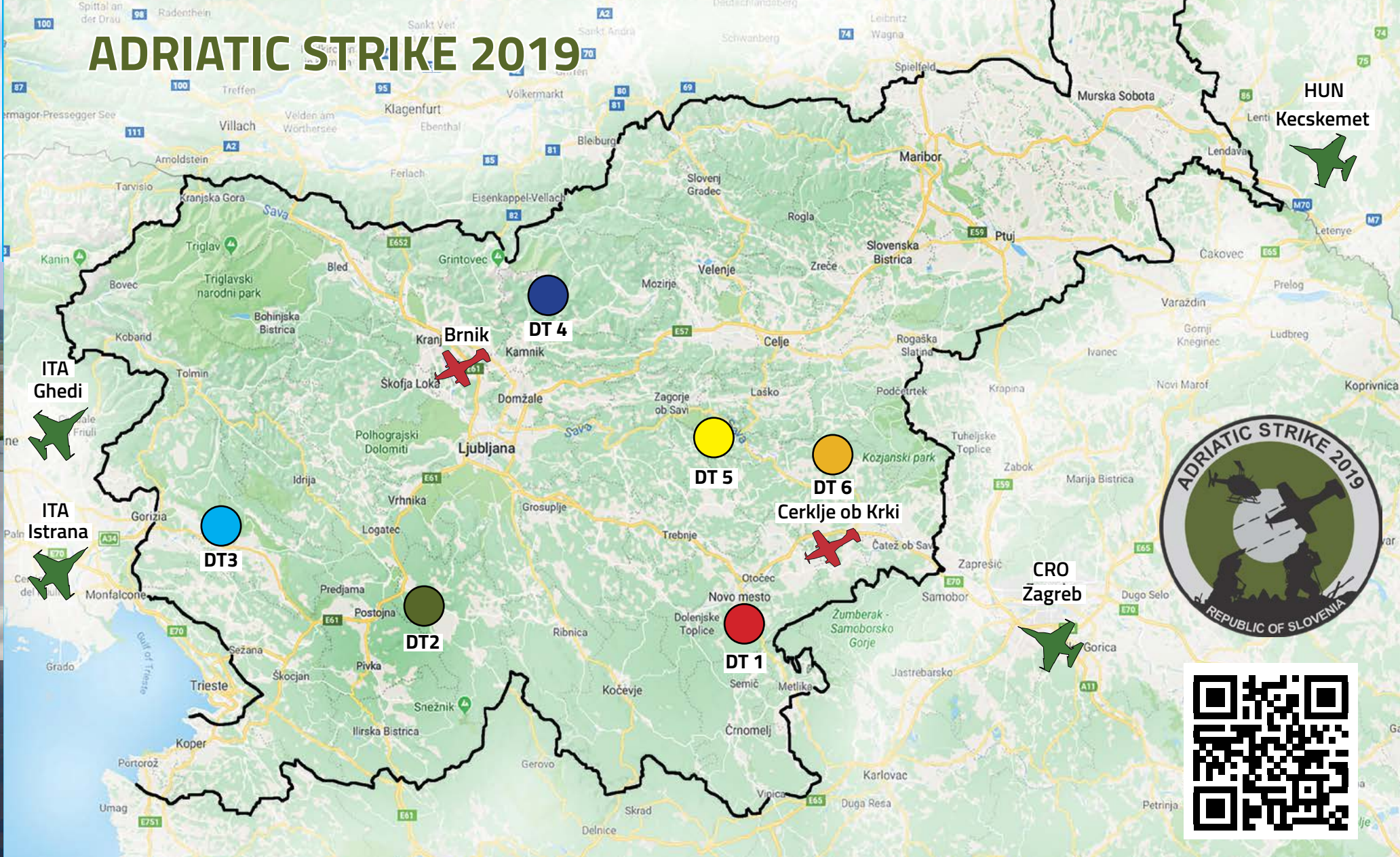
Zaradi zagotavljanja varne izvedbe vaje in neprekinjenega zračnega prometa bo med vajo začasno zaprt zračni prostor nad območji delovanja, in sicer med 9. in 12., 14. in 18. ter 21. in 23. uro. Večji del usposabljanja bo potekal v vidnem delu dneva, vse aktivnosti na delovnih točkah pa bodo končane do 23. ure. Na območjih usposabljanja je pričakovan povečan hrup zaradi preletov letalnikov.

Aktivnosti na terenu bodo potekale po vnaprej določenem scenariju in bodo za okolico kolikor je mogoče nemoteče, saj na terenu ne bo veliko vojakov in vojaških vozil. Uporaba manevrskega streliva bo čim manjša, udeleženci pa se bodo z vozili premikali po javnih cestah in utrjenih gozdnih poteh. Na posamezni delovni točki bo od 20 do 30 vojakov na dan.

Kontrolor združenih ognjev svetuje poveljniku na terenu o uporabi zračne ognjene podpore in drugih vrst, na primer ladijske, minometne ali artilerijske. Nadzoruje potek izvedbe in zagotavlja podporo z izvidovanjem poti, spremstvom konvojev ter nadzorom okolice, s čimer zaščiti lastne sile.

Slovesnost pred začetkom vaje Jadranski udar 2019, ki bo del programa ob dnevu odprtih vrat Vojašnice Jerneja Molana, bo v nedeljo, 2. junija, na letališču v Cerkljah ob Krki. Začela se bo ob 12. uri.





DT1: Novo mesto
Kdo ali kaj? Do 20 vojakov, 5 vojaških vozil, letala, helikopterji, brezpilotna letala.
Who or what? Up to 20 soldiers, 5 military vehicles, planes, helicopters, UAV.
Naloga? Združeno bojevanje na urbanem območju ob podpori letalskih zmogljivosti.
Mission? Combat fighting in the urban area with aviation support.

DT2: Poček
Kdo ali kaj? Do 50 vojakov, 15 vojaških vozil, letala, helikopterji, tanki, artilerija.
Who or what? Up to 50 soldiers, 15 military vehicles, planes, helicopters, tanks, artillery.
Naloga? Izvajanje bojnih postopkov ob sočasni uporabi vseh zmogljivosti.
Mission? Implementation of combat operations using all armament.

DT3: Vipava
Kdo ali kaj? Do 30 vojakov, 10 vojaških vozil, letala, helikopterji.
Who or what? Up to 30 soldiers, 10 military vehicles, planes, helicopters.
Naloga? Prehod lastnih enot zaradi stika s sovražnikom.
Mission? Crossing their own units and neutralizing the opponent.

DT4: Ojstrica
Kdo ali kaj? Do 30 vojakov, letala, helikopterji.
Who or what? Up to 30 soldiers, planes, helicopters.
Naloga? Uničenje nasprotnikove zračne obrambe zaradi zagotavljanja razmer za nadaljnje bojevanje.
Mission? Neutralizing air defense in order to provide conditions for further combat.

DT5: Radeče
Kdo ali kaj? Do 20 vojakov, 4 vojaška vozila, letala, helikopterji.
Who or what? Up to 20 soldiers, 4 military vehicles, planes, helicopters.
Naloga? Nevtralizacija območja in zavzetje radijskega oddajnika.
Mission? Neutralization the area and occupation of the radio transmitter.

DT6: Cerklje ob Krki
Kdo ali kaj? Do 5 vojakov, simulator kontrolorjev združenih ognjev.
Who or what? Up to 5 soldiers, JTAC simulator.
Naloga? Izvajanje nalog v zahtevnih scenarijih simulatorja.
Mission? Performing complex simulator scenarios.

International military exercise Adriatic Strike 2019

Between the 2nd and 8th June, the Republic of Slovenia will host the international exercise Adriatic Strike 2019 for the eighth consecutive time. In the exercise, the Slovenian Armed Forces will collaborate with 25 other NATO and PfP member states to provide Joint Terminal Attack Controller (JTAC) training with the support of air force capabilities.

This year's exercise, which will be organized and conducted by the SAF's 15th Wing Command, will train certified JTACs, shooting platform teams, company commanders and Forward Air Controllers (FACs). For the second time, the exercise will include members of the Deployable Air Command and Control Centre from Poggio Renatico, Italy, which forms a part of the Allied Air Command structure.

Some 700 participants will be present, 350 of them from Austria, Belgium, Bosnia and Herzegovina, Canada, Croatia, Czech Republic, Denmark, Estonia, France, Germany, Hungary, Ireland, Italy, Latvia, Lithuania, Montenegro, North Macedonia, the Netherlands, Poland, Romania, Slovakia, Spain, Turkey, United Kingdom and the United States of America. JTAC training will be supported by the following air force capabilities:

ROTARY-WING AIRCRAFT:

- Bell 206, Slovenia,
- Bell 412, Slovenia,
- Bell OH-58 Kiowa, Austria,
- Cougar AS AL 532, Slovenia,
- Mi 17, Slovakia,
- Mi 24, Hungary and North Macedonia,
- SA 341 Gazela, Montenegro.

FIXED-WING AIRCRAFT:

- Aero L-159, Czech Republic,
- AMX, Italy,
- Lear Jet, Germany and the Netherlands,
- Pilatus PC-9, Croatia, Germany and Slovenia,
- Pilatus PC-7, Austria,
- SAAB JAS 39 Gripen, Hungary,
- Tornado, Italy.

The aircrafts supporting JTAC training will be based at the Cerklje ob Krki and Brnik Air Bases, while allied Pilatus PC-9 - Croatia, AMX and Tornado – Italy and SAAB JAS 39 Gripen - Hungary aircrafts will support the exercise from their parent bases.

JTAC training will be conducted on the new JTAC simulator at the Cerklje ob Krki airfield, as well as at five other locations around Slovenia. At the main SAF training range Postojna, aircrafts, tanks, artillery and guns will provide fire support, while in the municipalities of Radeče, Novo mesto, Vipava and wider surroundings of Kamniško Savinjske Alpe, aircrafts will only simulate air support.

In order to ensure safety, as well as safe and continuous air traffic, occasional daily airspace closures will apply over training grounds (9.00 – 12.00; 14.00 – 18.00 and 21.00 – 23.00). A large part of the activities will be conducted during daylight hours.

Field activities will follow a pre-prepared scenario. They will generally not be disturbing to the surroundings, since only a small number of military vehicles and personnel will be engaged. The use of maneuver ammunition will be minimal and, during their movement with vehicles, exercise participants will use public roads and metalled forest roads. Some 20-30 soldiers will be present daily at each of the individual working points.

The basic mission of JTACs is to provide the commander in the field with an advice on the use of air and other types of fire support (sea, mortar, artillery). JTACs advise the commander on the proper use of fire support and control the operations once conducted. In the field, they provide continuous air support in the form of reconnaissance, convoy escorting and control of the surroundings, so as to provide comprehensive protection of their own forces.

The ceremony marking the beginning of Adriatic Strike 2019 will be conducted within the Open Day of the Jernej Molan Barracks on Sunday, 2nd June, at 12.00 at the Cerklje ob Krki airfield.



NA VOJAŠKI MEDICINSKI VAJI VADILE MEŠANE ZAVEZNIŠKE EKIPE

V nastanitvenem objektu Slovenske vojske je 17. maja eksplodiral plin. Več kot 30 pripadnikov Slovenske vojske se je uspelo samih rešiti iz zadimljene stavbe, več deset pa je bilo poškodovanih, med njimi nekaj huje. Prvo obvestilo o nesreči sta prejela Regijski center za obveščanje in dežurni v taktično-operativnem centru Vojaške zdravstvene enote Slovenske vojske, ki sta na kraj dogodka napotila razpoložljive evakuacijske skupine in alarmirala vojaški premični bolnišnici Role 2 Slovenske vojske ter EMEDS oboroženih sil Združenih držav Amerike. Na kraju dogodka so začeli izvajati triažo in usklajevati prevoze, alarmirana pa je bila tudi ekipa medicinske evakuacije helikopterja (MEDEVAC) za prevoz v bližnji klinični center. Zaradi veliko ranjencev je bila razglašena množična nesreča.

Besedilo: Jerneja Grmadnik
Foto: Bruno Toič in Marko Pišlar

NA VAJI VEČ KOT 250 UDELEŽENCEV IZ SLOVENIJE, SEVERNE MAKEDONIJE IN ZDA

Vse opisano je bilo na srečo le scenarij specialističnega usposabljanja med zdravstvenim osebjem Slovenske vojske, oboroženih sil Severne Makedonije in Združenih držav Amerike, ki je v Vojašnici generala Maistra v Mariboru potekalo v okviru obširnejše regijske vaje Takojšnji odgovor 2019. Po besedah poveljnika Vojaške zdravstvene enote Slovenske vojske podpolkovnika Franja Lipovca so na vojaški medicinski vaji preverjali postopke, ki so nujni za nemoteno delovanje procesov v vojaških mobilnih bolnišnicah Role 2 in EMEDS (Expeditionary Medical Support System). »Na vaji želimo z zavezniki doseči višjo raven usposobljenosti in interoperabilnosti na področju vojaške medicine. Cilj vaje je preveriti sistem obveščanja, komuniciranja ter vodenja Role 2 in EMEDS ob množični nesreči, preveriti sodelovanje med različnimi ravnmi vojaškega zdravstvenega sistema, interoperabilnost med zavezniškimi zdravstvenimi enotami, civilnimi enotami s področja zaščite in reševanja ter primernost medicinske in logistične opreme za delovanje ob množični nesreči,« je pojasnil podpolkovnik Lipovec. Dodal je, da so bili v vajo poleg pripadnikov Slovenske vojske in pogodbene rezervne sestave SV vključeni pripadniki oboroženih sil ZDA in Severne Makedonije ter osebje iz Zdravstvenega doma dr. Adolfa Drolca Maribor in Gasilske brigade Maribor. Vloge poškodovancev so prevzeli študentje Fakultete za zdravstvene vede Univerze v Mariboru. Na mednarodni vaji je tako skupno sodelovalo več kot 250 udeležencev, posamezne zdravstvene ekipe pa so sestavljali predstavniki različnih zavezniških oboroženih sil.

VAJO ČIM BOLJ Približali Resničnemu Scenariju

Čeprav je bila vaja namenjena predvsem usposabljanju vadbencev, so si jo lahko približje ogledali tudi strokovna javnost in mediji. Obiskovalce je po različnih točkah množične nesreče z opisom dogajanja pospremil prvi zdravnik Slovenske vojske in strokovni vodja vaje, višji vojaški uslužbenec XIV. razreda dr. Andrej Strahovnik, ki je večkrat poudaril, da je treba vajo čim bolj približati resničnemu scenariju, zato tudi zdravstvene ekipe in drugi vpleteni niso bili vnaprej seznanjeni s številom poškodovancev ter resnostjo njihovih poškodb. Za odlično maskiranje in risanje ran je poskrbel ekipa pripadnikov oboroženih sil ZDA. Ti so povedali, da dobijo spisek želenih kritičnih stanj in poškodb ter z različnimi plastičnimi snovmi in silikonom oblikujejo čim bolj resnične podobe ran, opeklin, poškodb in amputacij. Tako lahko vadbenci pravilno razvrstijo poškodovane glede na njihovo življenjsko ogroženost. Kot zanimivost so izpostavili, da za kri uporabljajo koruzni škrob, za opekline pa saje.

POŠKODOVANE GLEDE NA STOPNJO OGROŽENOSTI RAZDELILI V TRI SKUPINE

Na prvi točki smo obiskovalci vaje prisostvovali eksploziji in alarmiranju evakuacijskih vozil, pri katerih so poleg vojaških reševalnih vozil in sanitetnega vozila Valuk sodelovala tudi reševalna vozila ZD Maribor. Najprej so na kraj dogodka prišli gasilci, ki so preverili stanje, zagotovili varen dostop reševalnih ekip in poskrbeli za evakuacijo 25 poškodovancev, ki se niso mogli sami rešiti iz goreče stavbe. Na mestu nesreče se je



organiziralo delovišče nujne medicinske pomoči, kjer se je izvajala triaža. Poškodovane je bilo treba glede na stopnjo ogroženosti razdeliti v tri skupine. »Z rdečo so označeni življenjsko ogroženi, ki potrebujejo takojšnjo pomoč, z rumeno tisti, ki lahko počakajo nekaj ur, poškodovani z oznako zeleno pa lahko na oskrbo počakajo tudi do 24 ur,« je opisal dr. Strahovnik in dodal, da je kljub temu treba vse udeležence v nesreči z eksplozijo plina pregledati zaradi možnosti zastrupitve z monoksidom. Dogajanje se je nato preselilo pred lahko premično bolnišnico Slovenske vojske Role 2 LM, kjer so mešane ekipe sprejele prve najhujše poškodovane. Role 2 LM je lahka premična vojaška bolnišnica, ki je hitro premestljiva in je sestavljena iz kontejnerskega ter šotorskega sistema modularnega tipa, kar pomeni, da se lahko posamezni moduli odvezemajo ali dodajajo in delujejo kot samostojne enote. Strokovni vodja vaje je pojasnil, da jo postavijo v približno 72 urah. Bolnišnica Role 2 je povsem primerljiva s kakšno manjšo civilno bolnišnico. Za njeno postavitev morata biti omogočena prostor v velikosti 65 metrov x 65 metrov in do tri stopinje naklona. Da takšna bolnišnica deluje, niso pomembni samo medicinski kader, temveč tudi logistična in tehnična podpora, oskrba z energijo in materialom. Bolnišnici Role 2 dovajajo elektriko trije generatorji moči 400 kilovoltamperov,

ki bi povsem zadostili električni oskrbi polovice Maribora. Na razpolago imajo 18.000 litrov čiste vode in dvakrat po 8000 litrov odpadne, kar pomeni, da je bolnišnica povsem samozadostna za teden dni, materiala pa je v njej dovolj za mesec dni delovanja. Role 2 sicer sestavljajo zabojnik za izvajanje kirurških posegov, zabojnik za urgentno dejavnost z oživiljanjem in predoperacijsko pripravo, zabojnik za intenzivno nego s tremi posteljami, diagnostični zabojnik z ultrazvokom in rentgenom, zabojniki za sterilizacijo, laboratorij in priročna lekarna ter drugi zabojniki za logistično podporo.

ROLE 2 – BOLNIŠNICA V MALEM

Po prihodu prvih udeležencev nesreče smo lahko tudi obiskovalci vstopili v Role 2 in se natančneje seznanili z načinom dela medicinskih ekip. Dr. Stahovnik je že ob vhodu poudaril pomen varnostnega pregleda, saj smo bili na vojaškem območju. »V Role 2 se zgodi retriaža, torej ponovna ocena stopnje ogroženosti poškodovancev, ki so nato obravnavani glede na stopnjo ogroženosti,« je še dodal. V prostoru za intenzivno terapijo smo naleteli na poškodovanko s hudimi opeklinami. Dr. Ženja Tomažinčič, specialist anesteziolog in pogodbeni rezervist Slovenske vojske, je pojasnil, da je treba poškodovanko oskrbeti, jo stabilizirati, pokriti opekline, jo hladiti in dovajati infuzijo ter čakati

na prevoz s helikopterjem na višjo raven medicinske oskrbe, v Univerzitetni klinični center Maribor. »V tem delu Role 2 izvajamo reanimacijo, stabilizacijo pacientov in poskrbimo za čimprejšnjo evakuacijo. Mešano ekipo sestavljajo zdravnik, anesteziolog, diplomiran tehnik in srednja medicinska tehnika,« je še pojasnil dr. Tomažinčič. V operacijskem delu Role 2 se je medtem že začela operacija, pri kateri so prisostvovali kirurgi iz Slovenije, Severne Makedonije in ZDA. Slovenski kirurg je pojasnil, da so prejeli poškodovanca z notranjimi krvavitvami v predelu trebuha. Operacijo so izvajali na plastični lutki, ki je opremljena z organi in krvjo ter je izjemno natančen približek človeškega telesa. Ogledali smo si še preostale zabojnike, v katerih je reševanje potekalo strokovno, hitro in izjemno usklajeno. Radiološki inženir Blaž Slanc nam je v diagnostični sobi povedal, da so opremljeni z dvema rentgenoma in ultrazvokom, diagnostika pa poteka tako kot sicer v civilnih zdravstvenih ustanovah. V laboratoriju so že preverjali kri poškodovancev, v sanitetnem zabojniku pa so poskrbeli za material ter čiščenje in sterilizacijo medicinskih pripomočkov.

V PREMIČNI BOLNIŠNICI EMEDS DELUJE 40 PRIPADNIKOV AMERIŠKE VOJSKE

Po ogledu aktivnosti v Role 2 smo vstopili še v premično bolnišnico oboroženih sil Združenih držav Amerike, imenovano EMEDS. Kot je povedal vodja EMEDS, polkovnik Lawson Copley, v njej deluje 40 ljudi, ki so pripravljeni na sprejem in reševanje. Podobno kot v Role 2 je treba najprej oceniti vitalne funkcije pacientov, izvesti retrižo, stabilizacijo in pacienta napotiti na višjo raven zdravstvene oskrbe. Premična bolnišnica ima nekoliko drugačne razporeditve šotorskih kril kot Role 2. Desna stran je namenjena obravnavi hudo poškodovanih, leva pa za tiste z rumeno in zeleno oznako. Poleg zdravnikov in drugega medicinskega osebja imajo oborožene sile ZDA v svoji sestavi tudi zobozdravnika in družinskega zdravnika. Vojaški bolnišnici se najbolj razlikujeta po tem, da je v EMEDS večja dinamika poškodovancev, medtem ko je Role 2 bolj svojevrsten. »V Role 2 so lahko poškodovani tudi do 72 ur, v EMEDS pa največ 24, saj je naš namen, da jih čim prej evakuiramo. Poleg tega imamo tudi enoto za radiološko in kemično dekontaminacijo,« je še pojasnil polkovnik Copley.

NAJTEŽJE POŠKODOVANE V UKC PREPELJALI S HELIKOPTERJEM ZA MEDEVAC

Dr. Strahovnik, ki je opisoval delovne točke, je povedal, da bi takšno reševanje v resnici trajalo več ur, vaja pa je za obiskovalce potekala nekoliko prilagojeno. Zadnja točka je bila prikaz medicinske evakuacije s helikopterjem za MEDEVAC, ki ga je zagotovil 15. polk vojaškega letalstva Slovenske vojske s helikopterjem Cougar. »Gre za enega zmogljivejših helikopterjev, ki lahko prepelje do 24 sedečih poškodovanih, štiri ležeče in dva kritično obolela s podporo vseh vitalnih funkcij. Ekipa helikopterja Cougar, ki ima domet 517 kilometrov, je sestavljena iz pilota

in kopilota, dveh letalskih tehnikov, zdravnika, zdravstvenega tehnika in bolničarja,« je pojasnil dr. Strahovnik, preden smo lahko helikoptersko evakuacijo videli tudi v živo, s čimer se je vsaj za obiskovalce prikazna vaja končala. Zdravstveno osebje je še naprej urilo postopke reševanja in oskrbe udeležencev množične nesreče. Dr. Strahovnik je ob izvedbi vaje poudaril pomen projekta Balkan Medical Force Task – BMFT, hitro odzivnih medicinskih sil, v katerega so vključene države Zahodnega Balkana, ki bi združile moči ob izrednih dogodkih, na primer naravnih nesrečah v regiji. »Prav zato je pomembno, da različni pripadniki skupaj urijo postopke reševanje,« je izpostavil in dodal, da pri izvedbi vaje ni bilo nikakršnih jezikovnih ovir, saj je strokovni jezik isti. V šali je zaključil, da bi lahko med največje izzive sodelovanja umestili zgolj različno napetost električnih priključkov.

NAJVEČ VELIKIH NESREČ V PROMETU

Množična nesreča je dogodek, pri katerem se poškoduje ali nenadno oboli večje število ljudi. Toliko ljudi ne moremo obvladati



z rednimi zmogljivostmi, temveč so za to nujni rezervne zmogljivosti in izoblikovan načrt. V Role 2 LM opredelijo kot veliko nesrečo vsak dogodek, v katerem je poškodovanih ali nenadno obolelih od pet do osem ljudi, nesreča pa postane množična, kadar jih je več kot osem. V Sloveniji se vsakih nekaj let zgodi takšen izredni dogodek, kljub temu pa so tovrstne nesreče precej redke in so večinoma povezane s prometnimi nesrečami. Med naravne nesreče bi sicer lahko uvrstili potres v Ljubljani leta 1985. Od leta 2010 so se večje nesreče v Sloveniji zgodile nekajkrat, in sicer na dolenski avtocesti, ko je bilo pri trčenju novembra leta 2010 24 poškodovanih, trije pa so umrli. Maja leta 2011 se je na gorenjski avtocesti ob nesreči avtobusa poškodovalo 39 ljudi. Leta 2011 sta v Jesenicah trčila vlaka, pri čemer je bilo 34 poškodovanih, strmoglavljenje toplozračnega balona na Igu pri Ljubljani pa je leta 2012 zahtevalo šest smrtnih žrtev in 26 poškodovanih. Leta 2014 in 2016 sta se na primorski avtocesti zgodili verižni trčenja; v prvi nesreči je bilo 56 poškodovanih in ena smrtna žrtev, v drugi 22 poškodovanih, štirje udeleženci pa so v nesreči umrli. ■

NA MISIJO V LATVIJO ODHAJAJO INŽENIRCI

Od 6. do 10. maja je na območju Vojašnice barona Andreja Čehovina v Postojni in na osrednjem vadišču Slovenske vojske potekalo preverjanje končnih operativnih zmogljivosti 5. kontingenta SV za Natovo misijo Okrepljene prednje prisotnosti (enhanced Forward Presence – eFP) v Latviji. Peti kontingent SV, ki je sestavljen večinoma iz slovensko-črnogorskega inženirskega voda, bo junija za šest mesecev prevzel naloge na območju odgovornosti od predhodnega kontingenta, katerega glavnino sestavljajo izvidniki.

Besedilo: Marko Pišlar
Foto: Bruno Toič

NA MISIJO V LATVIJO ODHAJA PETI KONTINGENT SV

5. kontingent SV za misijo eFP bo svoje naloge opravljal v sestavi bataljonske bojne skupine v Latviji, ki deluje pod poveljstvom kanadske vojske. Nosilna enota za oblikovanje zmogljivosti slovenskega kontingenta v eFP je 1. brigada SV. Kontingent je sestavljen iz inženirskega voda, skupine za usmerjanje združenih ognjev (TACP), vojaških policistov, nacionalnega podpornega elementa ter posameznikov, ki bodo delovali v poveljniški strukturi eFP. V njegovi sestavi sodelujejo tudi pripadniki vojske Črne gore s pionirskim oddelkom, ki bo deloval v sestavi inženirskega voda SV. V kontingentu je skupno 50 pripadnikov. Poveljnik 5. kontingenta SV v eFP stotnik Igor Strašek je povedal, da bo tokrat prvič v zgodovini Slovenske vojske na mednarodno misijo napotena inženirska enota, čeprav so posamezniki iz inženirstva v preteklosti že sodelovali na mednarodnih misijah v tujini, zlasti v Kforju na Kosovu. 5. kontingent SV v eFP bo na območju delovanja moral v sestavi kanadske bataljonske bojne skupine delovati kot širši del podpore zavezništva ter s svojo prisotnostjo in delovanjem sodelovati pri vzpostavitvi odvrčalne drže ter zagotavljati obrambo pred omejenim kratkotrajnim konvencionalnim vpadom.

Cilj delovanja v Latviji je enotna demonstracija odločnosti zavezništva za obrambo ogrožene članice zavezništva.

V INŽENIRSKEM VODU 36 PRIPADNIKOV, IZMED NJIH TUDI DEVET ČRNOGORCEV

Težiščna enota v sestavi 5. kontingenta je slovensko-črnogorski inženirski vod s 36 pripadniki. Vod sestavljajo gradbeni oddelek in dva pionirska oddelka, izmed katerih je en pripadnik oboroženih sil Črne gore. Kot je razložil stotnik Strašek, je poslanstvo voda izvajati naloge oviranja in podpore preživetja v Latviji ter na ozemlju drugih Natovih članic na vzhodnem krilu zavezništva. Vod bo inženirske naloge izvajal v podporo delovanja kanadske bataljonske bojne skupine v eFP. Slovenski inženirski vod bo deloval v sestavi nadrejene inženirske čete španske vojske pod vodstvom kanadske bataljonske bojne skupine. Stotnik Strašek je omenil, da jih je na pripravah obiskal poveljnik španske čete, s katerim so se uskladili in dogovorili, kako bo potekalo delo med misijo v Latviji. Slovenski vod bo za izvajanje nalog na območju odgovornosti uporabljal dva gradbena stroja, in sicer kombinirani kopač in nakladač kolesnik ter bager na gosenice. Kot je razložil stotnik Strašek, bo bager goseničar

uporaben, saj njegova konstrukcija omogoča premikanje in delo na slabše utrjenem terenu. V Latviji se teren razlikuje od tistega, ki smo ga vajeni v Sloveniji. Večinoma je ravninski in poraščen z drevjem, vendar še dovolj na redko, da je prevozen z vozili. Veliko težavo predstavljajo močvirnata območja, ki jih je veliko, in sestava tal, ki pod površjem skriva droben pesek oziroma mivko. Stotnik Strašek je dodal, da je vod opremljen tudi z drugo namensko opremo, kot so minoiskalci, kompleti za razminiranje in izdelavo prehodov čez minska polja ter specialistična oprema, ki jo bosta uporabljala pionirska oddelka.

DOBRA IZKUŠNJA ZA INŽENIRSKO ENOTO SV

Črnogorski pionirski oddelek, ki je sestavljen podobno kot slovenski iz devetih pripadnikov, bo na misiji uporabljal svojo specialistično opremo. Poveljnik inženirskega voda v sestavi 5. kontingenta v eFP nadporočnik Jože Škofljanec je poudaril, da je integracija črnogorskih pripadnikov v sestavo voda potekala brez težav. Pripadniki slovenske in črnogorske vojske so se hitro povezali, taktični postopki pri izvajanju inženirskih nalog so podobni, primerljiva pa je tudi vsa inženirska oprema. S črnogorskimi kolegi se





PIONIRSKA ODDELKA SLOVENSKE IN ČRNOGORSKE VOJSKE STA IZDELALA MINSKO POLJE.

sporazumevajo v srbohrvaškem jeziku, ki ga vsi dobro razumejo in govorijo. Poveljnik slovenskega voda je prepričan, da bo odhod na misijo v Latvijo dobra izkušnja za inženirske enote iz Slovenske vojske, saj bodo v sodelovanju s kolegi iz inženirskih enot, ki delujejo v sestavi španske čete, pridobili novo znanje in izmenjali dragocene izkušnje.

INDIVIDUALNE PRIPRAVE IN NAMENSKO USPOSABLJANJE IZ INŽENIRSKIH VSEBIN

Priprave kontingenta SV na misijo eFP so se začele februarja, ko je bila sprejeta odločitev, da bo peti kontingent SV sestavljala inženirska enota. Ob koncu februarja je potekalo preverjanje začetnih operativnih zmogljivosti, nato pa so se izvajali intenzivna usposabljanja in priprave za posamezne dele kontingenta. Na začetku so bile izvedene individualne

priprave, ki so obsegale preverjanje individualnih veščin, pripadniki so opravili zdravniške preglede, izvedli streljanje z osebno orožjem in skupinskim orožjem. Potem so potekale taktične vaje z bojnim streljanjem oddelkov na vadišču na Baču. Pripadniki so v novomeški vojašnici skupaj s Črnogorci opravili prvo dvotedensko skupno namensko usposabljanje iz vsebin inženirstva.

PREVERILI KONČNE OPERATIVNE ZMOGLJIVOSTI KONTINGENTA

Pripadniki 5. kontingenta SV v eFP so od 6. do 10. maja na območju Vojašnice barona Andreja Čehovina in na osrednjem vadišču SV v Postojni izvedli preverjanje končnih operativnih zmogljivosti kontingenta. Za njegovo izvedbo je bila zadolžena 1. brigada ob strokovni podpori pripadnikov Centra za združeno usposabljanje iz Postojne. Preverjanje je

prvi dan obsegalo pregled kadrovske in materialne popolnjenosti celotnega kontingenta. Drugi dan je sledilo preverjanje usposobljenosti inženirskega voda, ki je po začetnih pripravah izvedel dodeljeno nalogo. Gradbeni oddelek je po premiku na osrednje vadišče SV izdelal zaklonilnike za lahka kolesna oklepna vozila 6 x 6 Valuk, pionirska oddelka slovenske in črnogorske vojske pa sta izdelala minsko polje. Delo pripadnikov inženirskega voda so ves čas skrbno nadzorovali ocenjevalci iz inženirskih čet SV in Centra za združeno usposabljanje, ki so pripadnike opremili s sistemom za simulacijo taktičnega delovanja, s katerim so spremljali in zapisovali vse premike ter zadetke, kar jim je koristilo pri izvedbi končne analize. Scenarij preverjanja je vključeval tudi odzivanje pripadnikov na različne nepredvidljive dogodke, ki so motili izvajanje rednih aktivnosti, za kar so poskrbeli pripadniki, ki so nastopali v vlogi nasprotnikovih sil. Po končanem preverjanju končnih operativnih zmogljivosti so izvedli sanacijo terena, opravili analizo ter se pripravili za premik na matično lokacijo. Tudi vsi drugi elementi iz sestave kontingenta za eFP so izvedli preverjanje v istem časovnem obdobju glede na svojo namenskost.

JUNIJA PREMIK NA OBMOČJE DELOVANJA

Pripadniki kontingenta bodo po doseženih končnih operativnih zmogljivostih pred odhodom v Latvijo odpravili še nekatere manjše pomanjkljivosti, dokončali vsa usposabljanja ter v celoti popolnili svoje enote z nekatero manjkajočo opremo in se pripravili na napotitev. 5. kontingent SV v eFP se bo že sredi junija premaknil na območje odgovornosti v dveh delih. Stotnik Strašek je dodal, da bo treba gradbene stroje premakniti v koloni po cesti, mostovo in druga inženirska oprema pa bosta prepeljana s transportnim letalom C-17 z mariborskega letališča do glavnega mesta Latvije, od koder bo sledil premik v bazo Adaži v bližini Rige, kjer bodo pripadniki delovali šest mesecev. ■



ČRNOGORSKI PROTIMINSKI POTAPLJAČI SE URIJO V SLOVENIJI

Od 16. do 30. maja je v slovenskem morju potekalo skupno urjenje protiminskih potapljačev črnogorske in slovenske vojske. Slovenska vojaška mornarica že več let uspešno sodeluje s črnogorsko mornariško enoto, predvsem na področju protiminskega podvodnega delovanja in skupnega urjenja posadk vojaških ladij. 14 pripadnikov slovenskega Odreda za specialno podvodno delovanje in osemčlansko skupino protiminskih potapljačev iz mornarice vojske Črne gore smo obiskali na morju v bližini Valdoltre, kjer so med integracijskim urjenjem preverjali pripravljenost za skupno podvodno delovanje.

Besedilo: Marko Pišlar
Foto: Bruno Toič

V REGIJSKE VAJE 2019 VKLJUČEN MORNARIŠKI DIVIZION SV

Pomembna enota v okviru mednarodnih regijskih vaj leta 2019, ki potekajo maja in junija v Sloveniji pod geslom *Močnejši skupaj*, je tudi 430. mornariški divizion z vsemi podrejenimi enotami. Odred za specialno podvodno delovanje (OSPD) se v času vaj uri s skupino potapljačev mornarice Črne gore. Pripadniki večnamenske ladje Triglav in hitre patrolne ladje Ankaran načrtovano plujejo v slovenskih teritorialnih vodah in zagotavljajo širše zavarovanje območja na morju. Pripadniki Voda za uničevanje neeksplozivnih ubojnih sredstev pa sodelujejo na hrvaškem vadišču Slunj kot del kontingenta SV, katerega jedro zagotavlja 72. brigada SV. Vse naloge načrtuje in vodi pomorski operativni center 430. mornariškega divizona. Kot je povedal poveljnik mornariškega divizona SV kapitan fregate Bogomir Tomažič,

se pripadniki enote skupaj z zavezniki urijo v taktičnih postopkih na morju, postopkih poveljevanja in kontrole, zagotavljanju pomorskega situacijskega zavedanja, s čimer vzdržujejo in dvigujejo raven usposobljenosti ter pripravljenosti za ustrezno odzivanje na varnostne grožnje na morju. Mornariška enota SV je na regijskih vajah 2019 odgovorna za varovanje morja na območju izkrcevalnega pristanišča v Kopru, za pregled plovnih poti in protibombne preglede priveznih mest v Luki Koper, odkrivanje in uničevanje neeksplozivnih ubojnih sredstev ter drugo.

V PRVEM DELU IZVEDLI INTEGRACIJSKO URJENJE

Urjenje članov skupine protiminskih potapljačev mornariške enote vojske Črne gore v Sloveniji je namenjeno predvsem izmenjavi izkušenj in znanja ter ponavljanju postopkov pri izvajanju podvodnih dejavnosti. Vodja

urjenja protiminskih potapljačev in poveljnik OSPD poročnik bojne ladje Miroslav Jug je povedal, da je urjenje sestavljeno iz dveh delov. V prvem sta enoti od 16. do 27. maja izvedli več integracijskih urjenj (FIT), med katerimi so pripadniki obeh vojsk z vsakodnevni potopi preverili pripravljenost za podvodni pregled območja z različnimi tehnikami in preiskavami, pri čemer so izvajali določne aktivnosti tudi ponoči. Preverjali so združljivost taktičnih postopkov in interoperabilnost opreme. Poročnik bojne ladje Jug je razložil, da se postopki bistveno ne razlikujejo, saj so kar štirje Črnogorci opravili tečaj za protiminskega potapljača v Sloveniji, prav tako poteka redno sodelovanje med enotama v obliki različnih urjenj v Črni gori in Sloveniji.

V OKVIRU ŽIVE VAJE PREGLEDALI POTI ZA VARNO VPLUTJE ZAVEZNIŠKIH LADIJ V KOPRSKO PRISTANIŠČE

V nadaljevanju urjenja bosta združeni enoti zavezniških držav od 27. do 30. maja v okviru žive taktične vaje (LIVEX), ki bo potekala na podlagi koncepta za izvedbo vaje Takojšen odgovor 2019, pregledovali plovne poti s sonarji in izvajali protibombni pregled priveznega mesta v Luki Koper, kamor bosta konec meseca vpluli dve zavezniški ladji. Poročnik bojne ladje Jug je razložil, da predvideva namišljen scenarij ukrepanje združene slovensko-črnogorske enote

OPREMA IN POSTOPKI ČRNOGORSKIH TER SLOVENSkih VOJAKOV SO PRIMERLJIVI.





PRIPRAVA NA IZVEDBO PODVODNE LINIJSKE PREISKAVE

protiminskih potapljačev ob najdbi podvodnega neeksploziranega ubojnega sredstva na območju koprskega pristanišča. Naloga združene enote protiminskih potapljačev bi bila najprej potrditi ali ovreči sum, da gre za nevarno eksplozivno telo, ki ogroža prihod zavezniških ladij v koprsko pristanišče. To bi opravili z uporabo vlečnega sonarja in tehnikami podvodnih preiskav. Če bi našli nevarno telo, bi ukrepali skladno s standardnimi postopki, ki vključujejo najprej temeljno identifikacijo sredstva. Tako

bi ugotovili, za katero sredstvo gre, ali je to morska mina, torpedo ali morda kakšna druga nevarna eksplozivna naprava. V nadaljevanju bi enota izvedla podrobno identifikacijo, s katero bi ugotovili količino eksploziva in način delovanja eksplozivne naprave. Skupina protiminskih potapljačev bi nato na podlagi identifikacije pripravila načrt za nevtralizacijo. Kot je povedal poročnik bojne ladje Jug, zaradi bližine koprskega pristanišča najbrž ne bi mogli nevarnega telesa uničiti na kraju najdbe, temveč bi



ČRNOGORSKI PROTIMINSKI POTAPLJAČI UPORABLJAJO PODOBNE POSTOPKE IN OPREMO.

PRIPADNIKI OSPD IN SKUPINA POTAPLJAČEV MORNARICE ČRNE GORE PO IZVEDBI POTOPA



ga morali najprej premakniti na točko, kjer bi ga bilo mogoče uničiti. Tako bi zagotovili, da bi koprsko pristanišče postalo varno za izkrcaje zavezniških ladij (SPOD).

DOBRO SODELOVANJE MED SLOVENSKO IN ČRNOGORSKO MORNARICO

Slovenska vojska in 430. mornariški divizion dobro sodelujeta z mornarico vojske Črne gore že od leta 2006, ko je Črna gora razglasila svoji neodvisnost in samostojnost. Takrat so posadke vojaških plovil prvič sodelovale na vaji ADRIAN LIVEX v Italiji. Skupno sodelovanja med mornaricama je najintenzivnejše prav znotraj jadransko-jonske pobude, v okviru katere mornarici držav sodelujeta na vsakoletnih mednarodnih pomorskih vajah ADRIAN LIVEX. Letošnja vaja vojaških mornaric držav jadransko-jonske pobude bo potekala junija v teritorialnih vodah Črne gore. Slovenija bo na njej znova sodelovala z večnamensko ladjo Triglav. Zavezniški vojski dopolnjujeta svoje multilateralno sodelovanje tudi z drugimi oblikami dvostranskega sodelovanja, kot je na primer taktična vaja ladij z bojnim streljanjem na morju ADRIAN POOL v Črni gori, in z drugimi usposabljanji tudi protiminskih potapljačev. Kapitan fregate Tomažič je razložil, da

je sodelovanje med mornaricama obeh vojsk pomembno ne samo zaradi izmenjave izkušenj in znanja, temveč tudi zaradi možnosti koriščenja vadbenih zmogljivosti, ki jih v Sloveniji ni. V Črni gori je veliko primernih poligonov za izvedbo dejavnosti podvodnega uničevanja in za bojna streljanja z ladijsko oborožitvijo na morju. Tudi vodja črnogorske delegacije kapitan korvete Zoran Samardžić je potrdil odlično sodelovanje s Slovensko vojsko, 430. mornariškim divizionom in Odredom za specialno podvodno delovanje. Poudaril je, da je njihov cilj z urjenjem v Sloveniji pridobiti novo znanje in izmenjati izkušnje ter vzpostaviti prijateljske odnose, ob tem pa se dogovoriti za morebitno prihodnje sodelovanje. Poleg tega je izpostavil, da bo doseganje interoperabilnosti črnogorskih protiminskih potapljačev v okviru črnogorske mornarice in vojske prednostna naloga v naslednjem obdobju, pri čemer bodo poudarjeni predvsem razvoj kadrov, usposabljanja, opremljanje in druga področja. Ob koncu je še dodal, da bo novo znanje, ki so ga pridobili v Sloveniji, zanje koristno, saj ga bodo lahko vključili v svoje vsakdanje delo, pridobljene izkušnje pa bodo lahko prenesli novim generacijam protiminskih potapljačev z usposabljanji, ki jih večinoma izvajajo v teritorialnih vodah Črne gore. ■

Raznovrstno delo je najboljša motivacija

Za najboljšega vojaka leta 2018 je bil razglašen poddesetnik Blaž Režek iz 10. pehotnega polka 1. brigade Slovenske vojske. Kot so zapisali v utemeljitvi, se poddesetnik, ki bo kmalu prejel čin desetnika, odlično znajde v vseh okoliščinah. Je samoiniciativen in ima pozitiven pristop do opravljenih nalog. Njegov največji dosežek je, da je bil najboljši slušatelj na temeljnem usposabljanju za desetnika v nemškem Grafenwoehru. Leta 2018 je dosegel nadpovprečni rezultat na tečaju za oddelke mitraljezov, udeležil pa se je tudi mednarodne operacij Kfor na Kosovu in si prislužil medaljo vojakov Slovenske vojske. Dejaven je bil na športnem področju in je na vojaškem prvenstvu v triatlonu ekipno zasedel prvo mesto.

Besedilo: Jerneja Grmadnik
Foto: Bruno Toič

Blaž Režek, 28-letnik iz okolice Novega mesta, je skromno povedal, da je bil ob razglasitvi prijetno presenečen in je zaradi naziva izjemno počaščen. »V vojski sem si želel delati že od otroštva. Pred skoraj štirimi leti sem se končno odločil, da se preizkusim v tem poklicu in resnično sem našel, kar me veseli,« je pojasnil najboljši vojak, ki je med drugim priznal, da so bili njegovi vojaški začetki zanimivi pa tudi naporni. Po opravljenem začetnem usposabljanju avgusta 2015 je bil dodeljen drugi četi, kjer je še danes, deloval je na različnih položajih ter se udeležil številnih usposabljanj doma in v tujini. Trenutno opravlja naloge vodje ognjene skupine. Poudaril je, da si bo leto 2018 zapomnil po udeležbi na tečaju Basic Leader Course v Nemčiji. Gre za usposabljanje, ki je primerljivo tečaju za desetnika v Sloveniji. Tečaj, ki poteka pod vodstvom oboroženih sil Združenih držav Amerike, je opravilo približno 230 pripadnikov ameriške, bolgarske, makedonske in slovenske vojske, poddesetnik Režek pa je pokazal najboljše voditeljske sposobnosti in prejel naziv Distinguished Leadership Awardie. »Tečaj je potekal približno štiri tedne. Snov je bila podobna kot na tečaju za desetnike v Slovenski vojski. Prednost udeležbe v mednarodne okolju je, da se spoznaš tudi s predstavniki drugih vojsk,« je pojasnil vojak, ki je mednarodne izkušnje pridobil že na misiji na Kosovu Kfor leta 2017. »Ta izkušnja je bila zelo dragocena. Na Kosovu sem dobil skorajda drugo družino. S soborci, s katerimi smo bili na misiji, smo ustvarili izvrsten kolektiv. Ničesar nisem pogrešal, saj je bilo vzdušje zelo tovariško,« je poudaril Blaž Režek in dodal, da so za vojaka pomembne lastnosti tovarištvo, pogum, čast in lojalnost. Režek se zaveda, da je vojaško delo včasih zahtevno in naporno, kljub temu pa ga neizmerno veseli, saj je dinamično in raznoliko. Zaveda se tudi veliko priložnosti za pridobitev novega znanja. Prav to je vir njegove motivacije, za katero poskrbijo tudi sodelavci 10. pehotnega polka v Vojašnici Franca Uršiča v Novem mestu, s katerimi se odlično razume. V prihodnosti se vidi v uniformi Slovenske vojske, poklicno pot pa želi nadaljevati na podčastniškem tečaju. Poleg vojske ga veseli tudi šport. S sodelavci se je tako udeležil prvenstva Slovenske vojske v triatlonu in zmagal: »Odločili smo se, da se preizkusimo tudi v tem, kar tako in iz dobre. Našli smo se plavalec, kolesar in jaz, ki sem tekkel, ter osvojili prvo mesto. Tudi sicer se rad ukvarjam s športom, še posebno s planinarjenjem,« je pojasnil poddesetnik in dodal, da se, kadar sleče uniformo, ukvarja še z lovstvom in čebelarstvom. Starši ga pri poklicu vojaka podpirajo. Pri tem prizna, da je bila mama nad izbiro njegovega poklica nekoliko manj navdušena od očeta, vendar se je do zdaj že sprijaznila in je nanj ponosna. ■



Dober podčastnik mora biti vojakom zgled

Najboljši podčastnik Slovenske vojske leta 2018 je postal višji vodnik Beno Fotivec iz 74. pehotnega polka 72. brigade. Kot so zapisali v utemeljitvi, v svoji enoti izstopa po vztrajnosti za doseganje in ohranjanje visokih standardov, svojim podrejenim pa je za vzor glede strokovnosti ter voditeljstva. Odlikujejo ga pogum, lojalnost, tovarištvo, velika delovna vna in prednost. S svojim znanjem je v pomembnih trenutkih prispeval k uspešni uresničitvi nalog enote, za kar je prejel pohvalo poveljnika 72. brigade. Na mednarodnih misijah na Kosovu Kfor je izkušeno in uspešno vodil oddelek ter pripomogel k uspešnosti vo-
da in čete.

Besedilo: Jerneja Grmadnik
Foto: Bruno Toič

Višji vodnik Beno Fotivec iz Turnišča je postal pripadnik Slovenske vojske pred 15 leti, februarja 2004. Najboljši podčastnik preteklega leta je povedal, da se je za služenje domovini odločil že v zadnjem letniku srednje šole, saj so ga prepričale izkušnje starejših prijateljev, ki so se že seznanili z vojaškim poklicem. Po začetnem usposabljanju je kmalu spoznal, da se je pravilno odločil in poklicno pot začel v Mariboru v poveljniško-logistični četi. Ker je imel opravljen izpit kategorije C, je z delom nadaljeval v Slovenski Bistrici v transportni četi, ki se je pripravljala za udeležbo na misiji. Od leta 2006 je bil na Kosovu na misiji Kfor že šestkrat, nazadnje se je v domovino vrnil pred dobrim mesecem. Leta 2012 se je uspešno udeležil šolanja na Šoli za podčastnike in se zaposlil v 74. pehotnem polku, kjer je trenutno poveljnik oddelka. Kot je poudaril, je za dobrega podčastnika pomembno, da je za zgled preostalom vojakom in podčastnikom. Skrbi za njihovo motivacijo in jim priskoči na pomoč. Njegovo razglasitev za najboljšega podčastnika na dnevu Slovenske vojske so pripadniki glasno pospremili z vzkliki odobravanja, kar mu največ pomeni. »To je dokaz, da me podpirajo,« se je nasmehnil podčastnik, ki ugotavlja, da ga pri delu najbolj motivira kolektivni duh. »Če sam motiviram vojake in vidim, da sem pri tem uspešen, dobim moč za opravljanje zahtevnejših nalog,« je pojasnil višji vodnik Beno Fotivec. Leto 2018 si bo najbolj zapomnil prav po pripravah za delovanje bataljonske bojne skupine in po sodelovanju na misiji na Kosovu v sestavi 38. kontingenta SV na misiji Kfor. »To je bila že moja šesta misija. Tam sem se udeležil tudi tečaja v organizaciji oboroženih sil Združenih držav Amerike in še izpopolnil voditeljsko znanje. Delovanje na misijah prinese poleg finančnih dodatkov nove izkušnje in druženje z drugimi vojaki.« Višji vodnik je priznal, da bi bil brez podpore svoje družine in partnerke težko toliko odsoten. Vesel je, da življenjska sopotnica razume vojaški način življenja, številne odsotnosti in odpovedovanja. Višji vodnik Beno Fotivec si želi v prihodnosti svoje znanje izpopolniti še na štabnem tečaju za podčastnike v tujini, še najraje v Združenih državah Amerike. Povedal je, da je selekcija za udeležbo na tečaju zahtevna in odvisna od zdravniških pregledov, znanja angleščine ter podobnih zahtev. »Če mi ne bo uspelo v tujini, bom poskusil v Sloveniji,« je odločen Premurec, ki poleg opravljanja vojaškega poklica študira na daljavo in ga od diplome loči le še nekaj izpitov ter diplomatska naloga. Najboljši podčastnik leta 2018 je še povedal, da se v prostem času poleg študija posveča športnim dejavnostim, se rad druži s prijatelji in družino, v zadnjih dveh letih pa skupaj z izbranko gradi ta hišo, kar zahteva številna opravila. ■





ČIM PREJ DOSEČI OLIMPIJSKO NORMO

Eden najboljših slovenskih atletov v zadnjem obdobju Luka Janežič je pripadnik Športne enote Slovenske vojske od leta 2016. Slovenskega rekorderja na 400 metrov, ki se je začel ukvarjati z atletiko že v osnovni šoli, smo ujeli na treningu tik pred začetkom poletne atletske sezone. Razočaranje po četrtem mestu na letošnjem evropskem dvoranskem prvenstvu je že izzvenelo in mladi atlet je povedal, da se veseli novih tekem. Najpomembnejša cilja sta lovljenje norm za svetovno prvenstvo v atletiki v Dohi konec septembra 2019 in udeležba na olimpijskih igrah v Tokiu prihodnje leto.

Besedilo: Jerneja Grmadnik

Foto: Bruno Toič



Foto: Annew Boyers

Visokorasli triindvajsetletnik iz Vodice, sicer član Atletskega društva Kladivar Celje, je povedal, da zgolj po treningih težko oceni trenutno formo, se pa zato že veseli novih tekem: »Treniral sem po načrtu. Poškodb, ki bi me ustavile, ni bilo in že to je zelo pozitivno. Izidi na tekmah bodo pokazali, kako hiter sem,« je pred dopoldanskim treningom na ljubljanskem stadionu v Šiški povedal mladenič, slovenski rekorder na 400 metrov in trenutno eden najobetavnejših slovenskih atletov.

TEK NA 400 METROV JE ZAHTEVNA DISCIPLINA

V atletski krožek ga je vpisala mama v osnovni šoli, saj je bil kot otrok zelo živahen. »Začelo se je bolj kot igra, nekje sem moral porabiti energijo. Tudi mama je nekoč trenirala atletiko in me je zato usmerila v ta šport. Hitro sem začel zmagovati na različnih tekmovanjih in to me je motiviralo, da sem ostal v športu. Da bo to moja profesionalna pot, sem začel razmišljati že v srednji šoli,« nam o svojih začetkih pripoveduje športnik, za katerega je bilo še posebej prelomno leto 2012. Takrat je postal član celjskega Kladivarja. Njegov trener je bil Rok Predanič, prednostna disciplina pa tek na 400 metrov. »Treninge smo takrat zastavili resneje,« je pojasnil Luka Janežič. Pred tem je bil uspešen tudi v drugih disciplinah, saj je bil celo mladinski državni prvak v skoku v višino,

vendar ga je novi trener usmeril v sprinte, najprej na 100 in 200 metrov, kmalu pa se je na tekmah izkazalo, da mu najbolj ustreza razdalja 400 metrov. »To je zahtevna atletska disciplina. Pri sprintih začneš zelo hitro, pri teku na 400 metrov pa je treba dobro poznati svoje telo, saj ni mogoče odteči vseh 400 metrov v sprintu, temveč je treba 90 odstotkov zmognosti pravilno razporediti na vso razdaljo,« je povedal Luka Janežič, ki je hitro dosegel izvrstne rezultate in se zavihtel v vrh evropske ter svetovne atletike, najprej mladinske, nato tudi članske. Leta 2016 se je udeležil svojih prvih olimpijskih iger, na katerih je dosegel osebni in tudi državni rekord s časom 45,08. »Olimpijske igre so sanje vsakega športnika. Ostale mi bodo v lepem spominu, saj sem na največji tekmi v svojem življenju takrat postavil nov osebni in državni rekord,« se spominja Luka Janežič svojega polfinalnega teka v Riu de Janeiro, zaradi katerega je dosegel 17. mesto. V spomin na dogodek si je na levo roko tetoviral olimpijske kroge. Vesel je, da se pri komaj 23 letih že pripravlja na druge olimpijske igre. Malce grenkega priokusa je letos pustilo le evropsko dvoransko prvenstvo, ki ga je Janežič končal na četrtem mestu, čeprav je bil favorit za odličja. »Bilo je težko, upravičeno sem bil med favoriti za kolajno. Tek v dvorani pa je nekoliko poseben. Tekel sem dobro, vendar sem bil na koncu za dve stotinki prepočasn. Medalje sem si zelo želel, zato je bilo razočaranje





PARTIZANSKI TOP

Po kapitulaciji Italije septembra 1943 je na Primorskem ostalo več kosov lahkega in težkega artilerijskega orožja, ki so ga potem uporabljali partizani. Ko je bil decembra 1943 ustanovljen 9. korpus NOV (Narodnoosvobodilne vojske) in POS (partizanskih odredov Slovenije), sta njegovi diviziji uporabljali tudi artilerijsko orožje. Junija 1944 so vse artilerijsko orožje združili v Artileriji 9. korpusa, ki je imela ob svoji ustanovitvi artilerijski divizijon s težkim orožjem in protitankovsko baterijo. Gorato območje, na katerem je deloval 9. korpus NOV in POS, je bilo povsem neprimerno za delovanje težkega topništva. Največ težav je bilo s prevozi težjega topništva večjega kalibra in večje rušilne moči na ustrezne položaje za rušenje utrjenih postojank ter bunkerjev, v katerih se je skrival sovražnik. Po uspešnem partizanskem napadu na železnico v Baški grapi v začetku julija 1944, ko je imela Artilerija 9. korpusa veliko težav s prenosom težkih havbic, se je v štabu 9. korpusa oblikovala zamisel o izdelavi partizanskega topa oziroma partopa. Ta naj bi bil lahek in prenosen, streljal pa bi izstrelke z veliko rušilno močjo. Z njim bi nadomestili delo bombašev, ki so z ročnimi bombami nadomeščali težko topništvo pri napadu na utrjene postojanke, saj težko topništvo največkrat ni bilo na voljo.

Besedilo: dr. Martin Premk, vojaški muzej SV
Foto: arhiv Vojaškega muzeja SV

Že sredi julija 1944 so v partizanskih delavnicah v Cerknem izdelali prvi poskusni partizanski top. Izdelali so ga iz cevi italijanskega minometa Mortaio da 81/14 Modello 35, kalibra 81 mm, ki so mu odstranili udarno iglo in mu na dno cevi vstavili sprožilno napravo. Cev so položili na nizke nožice, da bi izstrelki leteli po položni krivulji, potem ko bi se sprožil minometni naboj na dnu cevi. Izstrelke so izdelali iz dolgega kosa lepo struženega lesa in na njegovem koncu pritrdili italijansko čelado, v katero so dali štiri kilograme eksploziva ter štiri vžigalnike. Podobne izstrelke z razstrelivom na koncu lesenega nosilca so poskusili narediti tudi za lahki italijanski minomet Mortaio d'assalto 45/5 Modello 35 Brixia, kalibra 45 mm. Prvi tovrstni top so takoj preskusili v bližini Cerknega, kjer so uspešno porušili kamniti bunker zapuščene italijanske vojašnice. Le nekaj dni

zatem, 18. julija 1944, so prvi top uporabili v napadu na sovražnikovo postojanko v Hotalj. Top je že med prvim strelom razneslo, posadka pa je k sreči preživela, saj je top sprožila iz kritja z več metrov dolgo vrstico. Kljub prvemu neuspehu so partizani še naprej razvijali svoj partizanski top, saj so potrebovali orožje za uspešne napade na utrjene sovražnike. Topove so razvijali v delavnicah v Cerknem, potem pa so razvoj in izdelavo preselili v delavnice 7. korpusa NOV in POS na Dolenjsko ter v Belo krajino. Do jeseni 1944 so topove že tako izpopolnili, da so v glavnem štabu NOV in POS 2. oktobra 1944 izdelali natančen opis topa, 15. decembra 1944 pa so napisali pravilnik o delu z novim orožjem. Top je bil v izpopolnjeni obliki sestavljen iz skrajšane cevi italijanskega minometa Mortaio da 81/14 Modello 35, kalibra 81 mm, ki so ji na dnu dodali sprožilni mehanizem z

iglo. Top so postavili na predelano podlogo minometa in nožice francoskega mitraljeza Saint-Etienne M 1907, da se je lahko cev vodoravno premikala. Tudi namerilne naprave so bile vzete od enakega minometa Mortaio da 81/14 Modello 35. Cev je tehtala 12,5 kilograma, podloga pa 34 kilogramov. Izboljšali so tudi izstrelke. Leseno cev so zaradi raztezanja mokrega lesa pozneje zamenjali z železno, namesto italijanske čelade so uporabljali posebno izdelano pločevinasto posodo. Vanjo so položili razstrelivo, največkrat N 808, ki so ga dobili iz zavezniške pomoči, in mu dodali vžigalnik. Izdelovali so dve vrsti min. Težja je tehtala 12 kilogramov in je vsebovala pet kilogramov razstreliva, lažja pa je tehtala devet kilogramov in je imela tri kilograme razstreliva. Partizanski top je imel učinkovit domet do 200 metrov in veliko rušilno moč, saj je po partizanskem opisu prebil do pol metra debel kamniti zid in vanj naredil več kot meter veliko luknjo. Zaradi močne eksplozije, ognja in dima je imel tudi velik moralni učinek. Do konca vojne so v partizanskih delavnicah izdelali dvanajst partizanskih topov in jih uspešno uporabljali. Nove topove so prvič uspešno uporabljali v napadu 9. korpusa NOV in POS na Železnike od 19. do 21. novembra 1944, kjer je bil eden izmed njih tudi uničen. Prav tako so jih uporabili v napadih na postojanko v Gorenji vasi 19. decembra 1944 in pri napadu na fašistično postojanko Trnovo v Trnovskem gozdu januarja 1945, kjer so prav ti topovi pripomogli k padcu postojanke. Sovražnik je takrat uničil en top. Partizani so izgubili še tri topove v nemških napadih februarja 1945, ko jih je nemška vojska našla v partizanskih skrivališčih orožja. Topove so potem uporabljali vse do konca vojne, ko so jih nadomestili s ustreznnejšim orožjem. ■



Foto osebni arhiv Luke Janežiča

veliko,« je priznal vrhunski športnik in dodal, da gre življenje naprej, za ukvarjanje s porazom pa ni časa. »Treba je gledati v prihodnost, za nazaj ne morem ničesar spremeniti,« je pozitiven mladi atlet.

TUDI Z ATLETIKO SE JE MOGOČE PREŽIVLJATI

Luka Janežič se je po končani srednji biotehniški šoli odločil, da se atletiki povsem posveti, zato se je po olimpijskih igrah razveselil zaposlitve v Športni enoti Slovenske vojske. »Pripadnik SV sem postal kmalu po olimpijskih igrah, oktobra 2016. Zaposlitev je pomembna zaradi socialne varnosti. Športniki pripadniki SV smo zdravstveno zavarovani, teče nam delovna doba in redno prejemamo dohodke, ki nam omogočajo, da se lažje posvetimo tekmovalnim ciljem. Poleg tega se rad udeležujem skupnih vojaških usposabljanj. Ta potekajo vedno pred začetkom priprav spomladi. Takrat si vzamem prosto in se nekoliko odklopim od atletike. Srečamo in družimo se z drugimi športniki, tudi atleti, kar je zmeraj zanimivo,« je povedal vrhunski športnik, ki poudarja, da je s profesionalnim športom sicer

mogoče preživeti, vendar moraš biti dober in privabiti sponzorje. Janežič zdaj razmišlja predvsem o bližajočih se tekmah, na katerih bo lovil normo za uvrstitev na svetovno prvenstvo v atletiki v Dohi. Norma v Dohi znaša 45,30, norma za nastop na olimpijskih igrah v Tokiu leta 2020 pa znaša 44,90. Ob tem je še povedal, da se je prav norma za olimpijske igre v zadnjih deset letih močno znižala, »kot da bi želeli imeti le nekakšen finale.« Vendar ta norma ni neulovljiva, saj je tekel že hitreje in njegov osebni ter državni rekord, ki ga je dosegel leta 2017 v Monaku, znaša 44,84. »Dobro bi bilo normo za olimpijske igre doseči čim prej, saj lahko potem bolj sproščeno treniram in se posvečam drugim tekam,« je pojasnil atlet, ki rad tekmuje in se na vsako tekmo tudi psihično dobro pripravi. »Za normo štejejo rezultati na vsaki uradni tekmi. Večinoma tekmujem v tujini, saj je tam boljša konkurenca, posledično so tudi rezultati lepši.«

VELIKO ODREKANJA, VENDAR TUDI NEPOZABNIH DOŽIVETIJ

Luka Janežič trenira vse dni v tednu, včasih si privošči prost dan le v nedeljo. »Treningi so

različni, veliko je raztezanja in poskokov. Enkrat na teden treniram v fitnessu, sicer pa na stadionu ali v dvorani,« je pojasnil in dodal, da posveti veliko pozornosti regeneraciji, saj so prav skrb za dovolj počitka, masaže in razne terapije pomembni kot preventiva pred poškodbami. Janežič ob tem skrbi, da se čim bolj zdravo prehranjuje. Veliko časa za kakšen drug konjiček nima, saj je vse podrejeno atletiki. Družijo se s prijatelji, si ogleda kakšen film ali pa se sprošča z računalniškimi igrami. Predan in vztrajen atlet je ob koncu povedal, da čeprav se je moral odreči kakšnim mladostniškim doživljanjem zaradi posvečanja športu, prav zato doživi veliko, česar morda sicer ne bi. »Morda sem kaj zamudil, velikokrat sem zavrnil povabila vrstnikov, po drugi strani pa potujem po svetu in veliko vidim ter doživim,« razmišlja športnik, ki prav zato, ker je veliko zdoma, čas z veseljem preživlja tudi z družino. Ima še sestro dvojčico in starejšega brata, ki nista športnika, sta pa zato navijača. Na njegovi poti ga podpirajo tudi starši. »Lepo je, da ti v življenju uspe delati to, kar imaš rad in kar si želiš,« je ob koncu pogovora poudaril Luka Janežič. ■



MANJŠI PARTIZANSKI TOP, IZDELAN IZ MINOMETA BRIXIA.

BRZOSTRELKA THOMPSON M 1928 A1

Brzostrelka je v svetu in popularni kulturi znana predvsem zaradi obdobjih prohibicije v ZDA in druge svetovne vojne. Poznamo jo tudi pod imeni Tommy gun, Trench Broom ali Chicago Organ Grinder. Med proizvodnjo od leta 1920 do 1945 je bilo izdelanih manj kot 2.000.000 primerkov v več kot desetih različicah. Najbolj znane so prva serijsko izdelana različica M 1921, prepoznavna M 1928 A1 in največkrat izdelana M1/A1.

Besedilo in foto: mag. Matjaž Ravbar, Vojaški muzej SV

PRVE PREDSERIJSKE PROTOTIPE THOMPSONOVIH BRZOSTRELK SO IZDELALI LETA 1918

Začetki razvoja brzostrelke segajo v leto 1916, ko je ameriški general John Taliaferro Thompson ustanovil Auto Ordnance Company. Temeljna zamisel je bila izdelati avtomatsko orožje, ki bi pomagalo razbiti takrat že znano pozicijsko bojevanje v rovih. Za podlago so vzeli patent delovanja zaklepa z upočasnjenim odpiranjem, ki se imenuje po izumitelju Johnu Blishu. Zaradi sil in mase zaklepa je bilo izbrano edino primerno strelivo – močno pištolno .45 ACP (11,43 x 23 mm). Strelivo je bilo hranjeno v bobnastih nabojnikih za 50 pa tudi 100 nabojev ali paličnih nabojnikov za 20 ali 30 nabojev. Sprva so za orožje predvidevali poimenovanje po delovnem nazivu projekta – *Annihi-lator* (uničevalec), vendar so se pozneje odločili za *Thompson submachine gun*. Tako se je v angleščini prvič pojavil izraz *submachine gun*, ki je nakazoval uporabo pištolnega kalibra in se je v angleščini za tovrstno orožje oziroma brzostrelke tudi uveljavil. Prve predserijske prototipe Thompsonovih brzostrelk so izdelali leta 1918 in jih nameravali poslati ameriškim vojakom na fronti, vendar se je vojna pred poslano pošiljko končala, uporabnost pa ni bila potrjena. Po končani vojni ni bilo več potrebe po masovni izdelavi tega orožja, vendar se je razvoj nadaljeval in prva serijsko izdelana brzostrelka je bila M 1921. Manjše serije so bile prodane ameriški pošti in marincem. Ker so orožje prodajali tudi na civilnem trgu, so več sto primerkov kupili za Irsko, kjer sta takrat potekala vojna za neodvisnost in pozneje državljanska vojna. Spopad je prvi, med katerim se je brzostrelka uporabila v vojni. V arzenalu IRE se je brzostrelka uporabljala vse do osemdesetih let. Brzostrelke Thompson so v dvajsetih letih kupile ameriške varnostne sile in nezakonite združbe, ki so jo uporabile v nekaterih odmevnih zločinih. Hollywoodska filmska industrija je še dodatno popularizirala uporabo brzostrelke, ki je tako dobila kultni status.

Razvoj brzostrelke ni obmiroval in tako se je razvila različica M 1928, ki je imela v primerjavi s prejšnjimi dodan razbijalec ognja, s katerim je bilo lažje nadzirati rafalno streljanje. Ročica za napenjanje je bila ojačana,

kar je povečalo njeno težo in tudi zmanjšalo zven streljanja. Različico M 1928 je v večjih količinah kupila tudi ameriška mornarica in tako velja za prvo različico, ki je bila uvedena v redno vojaško uporabo. Marinci so jo z uspehom uporabljali v zadnjih letih okupacije Nikaragve med letoma 1912 in 1933. Kljub uspehom na terenu se proizvodnja ni splačala in konec tridesetih let je bil obstoj podjetja ogrožen zaradi premalo naročil.

ZAČETEK DRUGE SVETOVNE VOJNE JE PONOVRNO POSPEŠIL PROIZVODNJO

Začetek druge svetovne vojne je ponovno pospešil proizvodnjo. Velika Britanija, Francija in tudi Jugoslavija so leta 1939 naročile večje količine orožja. Vendar teh nekaj sto kosov ni ustavilo prodora nemških oboroženih sil v Francijo in pozneje še v Jugoslavijo. Brzostrelke so večinoma še v skladiščih zajele nemške sile in jih uporabile za svoje vojake. Preimenovala so jih v MP 760 (f) in MP 761 (j). ZDA so se že med letom 1941 pripravljale na morebiten vstop v vojno in zato so naročile izboljšanje različice M 1928. Manjše spremembe so sledile zmanjšanju stroškov in časa proizvodnje posameznega kosa. Najopaznejša razlika je, da so zamenjali do takrat značilni sprednji pištolni ročaj z vodoravnim kopiščkom. Za lažje razlikovanje so originalnemu imenu dodali A1. Za brzostrelko so ostali značilni možnost uporabe tako bobnastega kot paličnega nabojnika, narebrena cev, snemljivo leseno kopito in značilna ročica za napenjanje, postavljena na vrhu zaklepišča. Ob vstopu ZDA v vojno so proizvodnjo M 1928 A1 nadaljevali vse do pomladi 1942 in še dodatno zmanjšali stroške tako, da so opustili rebrenje cevi ter za zadnji merek dali cenejši merek znamke Lyman, ki je preprost kovinski kos v obliki črke L z dioptersko luknjico. Proizvodnja M 1928 A1 se je končala spomladi 1942, saj se je hkrati začela proizvodjati največkrat izdelana različica M1/A1.

ZAHOĐNI ZAVEZNIKI SO JO NAJPOGOSTEJE UPORABLJALI NA PACIFIŠKEM BOJEVALIŠČU

Brzostrelka M 1928 A1 je bila kljub svojim pomanjkljivostim v ceni proizvodnje in na

terenu tudi zaradi svoje teže, neokretnosti ter delne nezanesljivosti nekoliko nepriljubljena. Intenzivno so jo uporabljali zaradi števila proizvedenih kosov in s tem pove-zane dosegljivosti. Zahodni zavezniki so jo najpogosteje uporabljali na pacifiškem bojevališču. Poleg njih so jo v manjših količinah

TEHNIČNI PODATKI:

Vrsta	Brzostrelka; zaklep Blish – delovanje z upočasnjenim odpiranjem
Poreklo	Združene države Amerike
Proizvajalec	Auto Ordnance Company
Dimenzije	dolžina: 860 mm; teža: 4,9 kg
Strelivo/kaliber	.45 ACP; 11,43 x 23 mm; 20 ali 30 nabojev v paličnem nabojniku; 50 ali 100 nabojev v bobnastem nabojniku



RAZLIČICI
BRZOSTRELKE
THOMPSON

uporabljali v Sovjetski zvezi. Uporaba brzostrelke je seveda dokumentirana tudi na območju Jugoslavije. Po končani vojni so bili primerki uporabljani po vsem svetu in v spopadih še deset let, od arabsko-izraelske vojne, grške in kitajske državljanske vojne pa vse do korejske

vojne. V okviru programa MDAP je v petdesetih letih v Jugoslavijo prišlo po 34.000 brzostrelk, med njimi tudi različice M 1928 A1, skupaj z več kot 45 milijoni kosov streliva. Orožje so uporabljali mejne enote in vojna policija JLA ter miličniki. Ko so brzostrelke postale zastarele, so jih dodelili

enotam Teritorialne obrambe. Slovenska TO naj bi zadnje kose brzostrelk prodala vojvodinski TO konec 80. let. Ob osamosvajanju Slovenije jih posledično ni bilo več na našem ozemlju. Uporabljali so jih še na bojiščih na Hrvaškem ter v Bosni in Hercegovini. ■

Pečica

Rubriko bi bilo morda treba preimenovali v Življenje v naravi. O preživetju, ki obsega prve tri do pet dni življenja v divjini, smo povedali že skoraj vse. Od petega dne v divjini pa ne govorimo več o tem, kako preživeti, temveč, kako živeti. To krat bom predstavil eno izmed stvari, ki ne pomagajo le preživeti, temveč lahko pogosto olajšajo življenje. Še posebno, če imamo kaj dati vanjo. Govorili bomo namreč o pečici.

Besedilo in foto: Igor Fortuna

Tovrstna pečica ne bo tako posebna, kot je bila nekoč pečica v zemlji. Izhajam iz tega, da si jo lahko naredimo doma in jo vzamemo s seboj na enega izmed svojih podvigov v naravi. Najprej pogledajmo sliko. Takšne pečice najbrž še niste videli. Uporabljali so jo že v 17. stoletju, čeprav ne v naših krajih. Izdelana je bila iz tanke pločevine. Z lahkoto se je sestavila in razstavila, in sicer na več različnih načinov. Vsebovala je več delov, od vijakov do raznih sponk. Svojo pečico sem raje oblikoval tako, da se samo en del zatakne v drugega. Tako ni majhnih delčkov, ki bi jih lahko izgubil. Vsem tovrstnim pečicam je skupna podobna oblika, kar je tudi njihova najpomembnejša lastnost. Pomislimo na izkušnjo, ki jo doživimo med sedenjem in gretjem ob ognju. Večji, kot je ogenj, bolj nas žge po kolenih in umikamo se na razdaljo, kjer nam je ravno prav toplo. Ob ognju je vedno tako, da nas spredaj greje in zadaj hladi. Zasnova pečice pa je takšna, da ujame toploto in tako lahko hrano peče tudi na zadnji strani, in ne samo na tisti, ki je obrnjena proti ognju.

Pri oblikovanju pečice moramo biti pozorni, da izdelamo na sredini nekakšno rešetko, in ne police. Nanjo lahko položimo hrano, namenjeno peki. Pečico sestavimo, vanjo položimo hrano in obrnemo proti ognju. Kako daleč stran, bomo pridobili z izkušnjami. Uporabimo lahko tudi staro skavtsko metodo. Pečico prižgemo doma na 100 stopinj in vanjo potisnemo roko. Pečica bo vroča, vendar ne toliko, da ne bi zdržali vsaj nekaj sekund. Takoj začnemo šteti in si zapomnimo, koliko časa lahko zdržimo pri 100 stopinjah. Isto ponovimo pri 150 in 200 stopinjah itn. V resnici je takšna metoda zelo približna, večja natančnost pa tudi ni nujna. Za začetek si lahko omislimo kakšen manjši termometer za pečice. Ko postavimo pečico ob ogenj, se usedemo na drugo stran tako, da jo opazujemo skozi ogenj in spremljamo, kaj se v njej dogaja. V tej pečici bomo težko kaj zažgali, saj lahko ves čas

spremljamo dogajanje in po potrebi ukrepamo. Priročno je, da je na vrhu pečice nekakšna ročka, ki jo lahko na hitro zgrabimo s krpo in tako pečico prestavimo, kajti pločevina se zelo segreje. Piščanec se bo v takšni pečici pekel ravno toliko časa kot doma, podobno je s kruhom ali čim drugim. Če bomo v pečico postavili še termometer, bomo presenečeni ugotovili, kako enakomerno drži temperaturo. Če bi želeli na primer piščanca zapeči še z druge strani oziroma ga obrniti, se ne mučimo pred ognjem. Obrnimo pečico stran od ognja, naredimo, kar moramo, in jo postavimo nazaj. Po uporabi se pečica hitro ohladi. Če pečemo meso, kot sem ga jaz, moramo po uporabi očistiti nakaplano maščobo tako, da se drugič ne bo žgala. V naravo lahko vzamemo tudi manjši pekač. Kadar je pečica, izdelana iz tanke lahke pločevine, zložena, zavzame malo prostora in teže. Paziti pa je treba na njene ostre robove. Najbolje je, da pečico zavijemo v kos platna in se tako izognemo morebitnim poškodbam.

Prav vojaki so takšne pečice največ uporabljali. Ne bi se čudil, če so v njih sušili tudi kose oblačil ali opreme. Pred kratkim sem pisal o peki kruha. Kadar imamo pri sebi pečico, se peka kruha ne razlikuje od peke doma. V naravi vzhajamo testo za kruh zelo težko, predvsem pozimi. Čeprav je testo ob ognju, se na eni strani preveč greje, na drugi pa premalo. S pečico teh ovir ni. Treba jo je samo postaviti na ustrezno mesto oziroma razdaljo od ognja. V njej lahko pečemo celo pico. Takšna pečica torej ne pomaga pri preživetju, zelo nam pa lahko olajša življenje v naravi. Za preživetje ni nujna, vendar je dobro vedeti, kako jo izdelati in uporabljati. Čeprav je nimamo s seboj, lahko uporabimo marsikaj, kar imamo pri roki. Prav tako bi lahko uporabili kovinsko vedro pa tudi razne kovinske ali lesene zaboje od streliva. Pri tem je treba preveriti, ali vsebujejo gumijasta tesnila, ki jih je sicer treba odstraniti, poleg tega pa je treba izžgati še barvo. ■



LEPA SUZANA, NAVZKRIŽNO ZASLIŠEVANJE, SAMODRŽCI IN DEMOKRACIJA

Suzanina zgodba je v Stari zavezi opisana v knjigi preroka Danijela in sega v 6. stoletje pred našim štetjem. Zgodba opisuje lepotico in njeno zavrnitev starešin, ki sta si jo pozelela in sta bila prav tistega leta sodnika. Maščujeta se ji tako, da jo obtožita prešuštva z mladeničem. Ljudje sodnikom verjamejo, saj sta prepričljiva govorca z dobrim slovesom. Za takšen prestopek je bilo predvideno kamenjanje do smrti. Lepotico je potem rešil prerok Danijel, ki ni podlegel mnenju ljudstva. »Ste tako nespetni, Izraelovi sinovi? Brez preiskave in zanesljivega spoznanja ste obsodili Izraelovo hčer?« (DanD 3, 48–49.) Oba moška je ločeno zaslišal. Na vprašanje, kje sta videla Suzano z mladeničem, nista odgovorila enako. Eden naj bi ju videl pri akaciji, drugi pri hrastu. Posledično sta bila obtožena krivega pričanja in kaznovana s smrtjo. Takšno kaznovanje je bilo verjetno posledica tega, da bi tudi njuna laž povzročila smrt nedolžnega človeka.

»Zob za zob, oko za oko,« pravijo poznavalci. Utemeljitev predstavlja napredek v interpretaciji pravične kazni, saj zahteva, da maščevanje ni hujše od povzročene krivice, temveč je le tolikšno, kot je bila velika krivica. Kadar se maščujemo, radi povrnemo z večjo močjo, kajne? Veliko jih danes z udobnih kavčev demokracije razpravlja o tem, da nekatere družbe in države potrebujejo samodržce, saj jim demokracija škoduje. Vendar ljudje s takšnim političnim prepričanjem navadno ne prenašajo niti omejitev na cesti niti akcij preverjanja alkoholiziranosti med vozniki, nikakor pa tudi ne, da bi ne dobili, kar jim pripada. Pa tudi, kadar je to samo čokoladica v vojaški menzi. Samodržec ne izgublja časa s pravdanjem in iskanjem krivca, temveč počisti kar od kraja, in sicer vse s samo enim namenom, da bi ljudi opomnil in jim vcepil strah. Posledica je lahko večja disciplina. Starodobna pravda bi kaznovala žensko s smrtjo in brez sodne obravnave. Samodržec bi ver-

jetno odstranil Suzano, oba moška in še preroka, saj je težko živeti ob človeku, ki je moder in kaže na napake. Demokracija predvideva sodno obravnavo primera, načelo zakonitosti in nedolžnosti. Ker pa človekovi hudobiji, kadar je ogrožen, ni para, išče luknje v zakonu in ne prizna odgovornosti ter ne prevzame posledic. Vedno je dobro premisliti, kaj si zares želimo in želeli drugemu enako. Srečna sem, da živim v demokraciji in srečujem sodnike, vojakke, učitelje, duhovnike in politike, ki so ljudje pravice ter poštenosti. Koliko je takšnih med nami, pa naj oceni vsak zase.

Silvestra Sadar,
pastoralna asistentka, VVIK

PREBRALI SMO

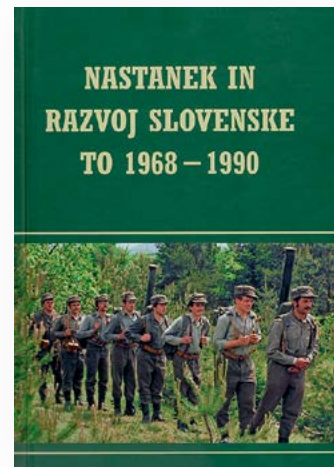


BORIS BOLFEK: NASTANEK IN RAZVOJ SLOVENSKE TO 1968–1990

Knjiga je rezultat večletnega avtorjevega raziskovanja razvoja slovenske Teritorialne obrambe. Z novim konceptom splošne ljudske obrambe so republike in pokrajine prevzele pristojnosti na področjih obrambe ter organiziranja teritorialne komponente obojenih sil. Oblikovati so se začele partizanske enote, ki sta jih ustanovili republika in občina po teritorialnem načelu, delovne organizacije pa po proizvodnem. Avtor v uvodu opisuje razmere, ki so povzročile nastanek koncepta teritorialne obrambe, tako z vidika dogajanj v mednarodnem okolju (okupacija CSSR) kot z vidika notranjopolitičnih razmer v državi (zamenjave v vojaškem vrhu). Osrednji del knjige je namenjen razvoju štabov in enot TO, kadrom, vojaški strokovni vzgoji in urjenju ter financiranju. Sledita prikaz poteka in analiza manevra Svoboda 71, ki je med drugim zajel območje Bele krajine in na katerem so preizkusili nov koncept vse ljudske obrambne vojne. Avtor v nadaljeva-

nju predstavi organizacijske spremembe, ki so nastale na podlagi stalnih analiz delovanja in tudi materialnih možnosti. Leta 1975 so se oblikovali republiški štab za TO, pokrajinski in občinski štabi. V tem obdobju so se oblikovale tudi manevrske in prostorske enote. Sledili so reorganizacija leta 1979 in preoborožitev enot, tudi z orožjem za protizračno obrambo, in protioklepni boj. Poudarjeno je bilo predvsem redno usposabljanje štabov in enot, ki so izvajali taktične in mobilizacijske vaje. Sredi 80. let je slovenska TO štela skoraj 90.000 pripadnikov, kar je bremenilo posamezne občine. Zmanjšale so se manevrske sile, povečale pa so se prostorske. Avtor v knjigi opozarja na nerazumevanje zveznega vojaškega vrha do razvoja in obstoja koncepta teritorialne obrambe. Knjiga ima 272 strani in je bogato ilustrirana.

Zvonko Krunic, Knjižnično-informacijski
in založniški center MO RS





NAGRADNA KRIŽANKA

								PREPRO- STO LEZIŠČE IZ DESK	SL. RAPER, DALAJ EEGOL	KREMEN- ČEVA, APNENČEVA USEDLINA	VRSTA VRBE	NAPRAVA ZA VRTENJE ZRAKA	TOPNIČAR
								OBVEZ- NOSTI, SKLADI, VIRI SREDSTEV					
								HRVAŠKI PEVEC DRAGO- JEVIČ					
								VELIKAN, ORJAK					
								ANG. PEVEC (CHRIS)			TITAN		
								DEL LAD- JEDELNICE			ČASNIKAR		
											NAJDALJŠA REKANA SVETU		
											HARMONIKA		
Avtor: Vladimir Milovanović, NAJETO PERO	SPODBU- JEVALEC, POBUDNIK	SLOVSTVO, KNJIZEV- NOST	ALEŠ HADALIN	POJAV NA RAZBUR- KANIVODI	OBOK KOSILO				SL. UMET. ZGODOV. (VOJESLAV)				
									LOŠČILO				
VELIK SPOMENIK VOBLIKI LOKA								SL. IGRALKA (ANČKA)					
								PISAR (SLABŠAL.)					
VAS, SEVERNO OD TREBNJEGA								OTOK V POLINEZJI					
								ŽENINOČE					
IVAN TAVČAR			SL. PISAT. (FRAN)								ORGAN VOHA		
			ZMIKAVT, LOPOV								SAMOSTAN		
LUČAJ				PRED- STOJNIK FAKULTETE					GOKART				
				PREGOVOR					GOLMAN				
FINO- MEHANIČ					NAKAZA, POŠAST							MOŠKI OB POROKI	TATINSKA PTICA
					OSVEŽILNA PIJAČA								
IZCEDEK KAVČU- KOVČA						DEPARTMA V J. FRANCIJI					ŽITKO STOJAN		
						SL. SLIKAR (ALBERT)					RASTLINA Z GROZDI		
ASTAT			GORIVO ZA PLAVŽE			ALP. SMU- ČAR (MIRAN)							
			LISAST VOL			PODZEMNI HODNIK							
PRŠNA KOPEL				AM. IGRA- LEC DULLEA				ZADET. PRI TOMBOLI					
				STANKO LÖRGER				MIHA AVANZO					
ELEKTRIN BRAT V GR. TRAGEDIJI						ČUSTVEN ČLOVEK, SANJAJČ							
FIŽOLOVKA, PREKLA						MALARIJAZ NAPADINA ŠTIRIDNI							

POIŠČI PET RAZLIK



REŠITEV IZ PREJŠNJE ŠTEVILKE

SV
REVIJA

Informativno glasilo

Izdajatelj in financer:

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OBRAMBONaslednja številka Revije SV
izide 24. junija 2019.Revija Slovenska vojska je prvič izšla
14. maja 1993. Na leto izide 12 števil
revije. Prispevki, objavljeni v reviji, niso
uradna stališča Ministrstva za obrambo.
Nenaročenega gradiva ne vračamo.Vojkova cesta 55, 1000 Ljubljana
Telefon: +386 1/471 26 62
Faks: +386 1/431 12 42
Elektronska pošta: urednistvo.sv@mors.siUrednik:
Marko PišlarNovinarka:
Jerneja GrmadnikFotograf:
Bruno ToičFotografija na naslovnici:
Bruno ToičLektoriranje:
Tina PečovnikTajnica uredništva:
Milena TopolovecOblikovanje, prelom in tisk:
Schwarz print, d. o. o.Naklada:
7200 izvodovRevija SV je članica Evropskega
združenja vojaškega tiska (EMPA).Revija SV je tudi na družbenih
omrežjih Facebook in Instagram.

REŠEVALCEM NAGRADNE KRIŽANKE

Pravilna rešitev gesla iz prejšnje številke: **VAJA SOKOL**.

Nagrade prejmejo:

Jože Brelih, Na Klisu 6 b, 1360, Vrhnika,
Tatjana Marčan, Storžiška 5, 4000 Kranj,
Katjuša Rigler, Cesta v Pregavor 4, 6310 Izola.

Nagrajencem čestitamo.

Pravilne rešitve tokratne križanke pošljite **do srede, 12. junija 2019**, na naslov: **Uredništvo Revije SV**,
Vojkova cesta 55, 1000 Ljubljana, ali na elektronski naslov: **urednistvo.sv@mors.si**.



KJE STE FANTJE?

KJE STE PUNCE?



TABOR MORS IN MLADI 2019

www.postanivojak.si



SLOVENSKA VOJSKA
PONOSNI NASE